

SIIPIRIKKO 2/76

Joensuun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

SIIPIRIKKO 2/76 3. vsk

Julkaisija: Joensuun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

-Puheenjohtaja: Paavo Liimatta Purjetie 14 as. 6 80160 Joensuu 16
Puh. 821616

-Varapuheenjohtaja: Reijo Erola Keskuskoulu B 7 81280 Uimaharju

Sihteeri:.....

Rahastonhoitaja: Juhani Hyttinen Sorvarinkatu 6 80150 Joensuu 15

Muut hallituksen jäsenet: Matti Kapanen Purjetie 14 as. 7

80160 Joensuu 16 ja Kari Koskela 80910 Kulho

Varajäsenet: Markku Alanen ja Kari Varonen

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 3 kertaa vuodessa maaliskuu-, syys- ja joulukuussa. Jaetaan jäsenille jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun (= lehden tilausmaksun) suuruus 15 mk (opiskelijat 10 mk) v. 1976, ja se suoritetaan postisiirtotilille KU 87955-8 Joensuun Lintutieteellinen Yhdistys r.y./Hyttinen Sorvarinkatu 6 80150 Joensuu 15. Irtonumeron hinta 5 mk.

Kansi Kapustarinta (valokuvannut Juhani Hyttinen)

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
Joensuun Lintutieteellinen Yhdistys r.y:n 5-vuotistaival:	
Paavo Liimatta.....	2
JLY:n toiminnan kehittäminen - ajatelmia keskustelun pohjaksi:	
Risto Juvaste.....	6
Kiljukotkan (Aquila clanga) ja pikkukiljukotkan (A.pomarina) määrittäminen: Matti Kapanen.....	10
Kuvaliitteen selitys.....	14
Valokuvia linnuista.....	15
Kevätmuuton alkaminen, päämuutto ja päättyminen Pohjois-Karjalassa 1976: Kari Koskela ja Paavo Liimatta.....	19
Vetoisuus lehtopölystä.....	27
Kevään 1976 petomuutto: Tapani Missonen.....	28
Arktinen muutto Pohjois-Karjalassa keväällä 1976: Reijo Erola, Kurjet, joutsenet ja hanhet keväällä 1976 Pohjois-Karjalassa: Reijo Erola	31
	34

JOENSUUN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS R.Y:N 5-VUOTISTAIVAL

Paavo Liimatta

Yhdistyksemme täytti tänä syksynä viisi vuotta. Lokakuun 7 päivänä 1971 kokoontuivat Juhani Hyttinen, Hannu Järvinen, Matti Kapanen, Matti Karttunen, Pekka Kautonen, Harri Kontturi, Vesa Kutvonen, Tapani Missonen, Jaakko Myller, Reijo Rajakko, Visa Rauste ja Tuomo Saloheimo Joensuun Tyttölyseolle keskustelemaan lintuharrastajain yhdistyksen perustamisesta Joensuuhun, ja tällöin voidaankin yhdistyksemme katsoa tulleen perustetuksi. Ensimmäisen kokoontumisen tuloksena oltiin yksimielisiä siitä, että tarvitaan lintutieteellinen yhdistys, joka kokoaa kaikki joensuulaiset ja maakunnan lintuharrastajat yhteen. Yhdistyksen toiminnan tuli perustua mm. havaintojen kokoamiseen, talvilintujen ruokinnan ja laskentojen järjestämiseen, linnunpönttöjen rakentamiseen sekä lintu-aseman perustamiseen Höytiäisen kanavalle. Uuden yhdistyksen nimeksi tuli Joensuun Lintumiehet. Matti Kapanen ja Harri Kontturin johdolla käsiteltiin kokouksissa syksyn 1971 aikana lähinnä yhdistyksen ja sen toiminnan kehittämistä, joka ei kuitenkaan saanut muodostua 'liian tieteelliseksi' kuten eräässä kokouspöytäkirjassa mainitaan.

Vuoden 1972 alussa otettiin esille ajatus yhdistyksen rekisteröimisestä, ja yhdistyksen hallitus sai tehtäväkseen valmistella säännöt rekisteröimistä varten. Säännöt valmistuivatkin jo talven aikana, ja niissä täsmennettiin yhdistyksen tarkoitus ja toiminnan pääperiaatteet. Rekisteröimisasia siirtyi kuitenkin syksyyn 1972, jolloin hakemus yhdistyksemme kirjoittamisesta rekisteriin lähetettiin oikeusministeriön yhdistysrekisteritoimistoon. Yhdistyksen nimi muutettiin Joensuun Lintutieteelliseksi Yhdistykseksi. Rekisteröimispäätöstä saatiin odotella peräti toista vuotta, ja vasta 12.3.1974 yhdistyksemme merkittiin yhdistysrekisteriin ja oikeutettiin liittämään nimen perään kirjaimet r.y.

Vuoden 1975 aikana JLY liittyi pari vuotta aiemmin perustettuun Suomen Lintutieteellisten Yhdistysten Liiton jäseneksi.

ORGANISAATIO JA JÄSENET

Sääntöjen mukaan yhdistyksen muodostavat jäsenet. He valitsevat sen asioita hoitamaan vuodeksi kerrallaan hallituksen, johon kuuluu puheenjohtajan lisäksi viisi varsinaista sekä kaksi varajäsentä. Puheenjohtajina ovat toimineet Matti Kapanen, 1971, Harri Kontturi 1972 ja Paavo Liimatta, syyskuusta 1972 lähtien. Varapuheenjohtajia ovat olleet Matti Kapanen ja Reijo Erölä. Sihteerin tehtäviä ovat hoitaneet Tuomo Saloheimo, Visa Rauste, Hannu Järvinen sekä viimeksi Tapani Missonen vuodesta 1974 lähtien. Rahastonhoitajan tehtäviä on hoitanut koko ajan Juhani Hyttinen. Hallitukseen ovat lisäksi kuuluneet Kari Varonen ja Kari Koskela. Varajäseninä ovat olleet Olli Puustinen, Juha Eronen, Jouko Tiussa ja Markku Alanen.

Yhdistyksen jäsenmäärä on noussut vähitellen 5-vuotiskauden aikana. Kahden ensimmäisenä vuonna jäseniä oli 20-30, vuonna 1974 30 jäsenmaksunsa maksanutta, 1975 59 ja 1976 syksyllä yli 60 jäsentä. Jäsenmäärän kasvuun on vaikuttanut eniten oman lehden, Siipirikon, perustaminen v. 1974. Jäsenistön valtaosa on pohjoiskarjalaisia, mutta myös joitakin maakunnan ulkopuolisia harrastajia on viime vuosina liittynyt yhdistykseemme.

TOIMINTA

Yhdistyksen toiminta koostunut paitsi spontaanista lintujen tarkkailusta kokouksista, julkaisutoiminnasta, lintututkimuksista ja luonnonsuojelusta sekä palveluksista.

Kokoukset

Eräänä tärkeimpänä toimintamuotona ovat olleet yleiset kokoukset, joita on järjestetty vuosittain seuraavan taulukon mukaisesti:

Vuosi	Kokousten lukumäärä	Läsnäolijoiden lukumäärä	
		Min - max	Keskiarvo
1971	5	8 - 14	11
1972	13	10 - 23	18
1973	10	8 - 27	16
1974	9	12 - 21	15
1975	7	16 - 23	19
1976	5	16 - 30	23

Havaitaan, että kokousten lukumäärä on vähentynyt vuosittain kun taas osanottajamäärä on kääntynyt viime vuosina selvään nousuun.

Kokousten ohjelman ovat muodostaneet sääntöjen mukaiset viralliset asiat, esitelmät, johdetut ja vapaamuotoiset keskustelut sekä filmi- ja diaesitykset. Esitelmiä ovat enimmäkseen pitäneet yhdistyksen omat jäsenet mm. talvilintulaskennoista, rengastuksesta, luonnonsuojelusta, lintujen määrittämisestä, Atlas- ja tuulihaukkaprojekteista, lintujen muutosta, yölaulajista, lintuasemaretkistä ja ulkomaanmatkoista. Yhdistyksen ulkopuoliset henkilöt ovat esitelmöineet seuraavasti: valokuvaaja Hannu Hautala 29.5.72 sanoin ja kuvin 'Lintuvalokuvauksesta', biol.yo Risto Alatalo 16.3.73 "Valkoselkä-, pikkü-, pohjan- ja harmaapäätikan esiintymisestä Suomessa", ja apul.prof. Seppo Pasanen 6.11.74 "Petolintujen ravinnontutkimusmenetelmistä". Lisäksi on lehtori Ilmari Jokinen 13.2.74 näyttänyt omat filminsä "Pöllöä elämää" lapinpöllöstä ja "Perhe-elämää" mehiläishaukasta sekä Orvo Pulkkisen filmin "Soidinlaulu" teeren soitimesta.

Keskusteluissa on pohdittu mm. kokousten ja toiminnan kehittämistä, talvilintujen ruokintaa, kotkan haaskakysymystä, pöntötystä, lintuhavaitoja ja niiden keruuta ja julkaisemista, harrastajatutkintoa, rariteettikomiteaa, luonnonsuojelukysymyksiä jne.

Diaesitykset ovat käsitelleet lähinnä omaa maakuntaa ja sen linnustoa, mutta on nähty mieleenpainuvia kuvia myös muualta Suomesta aina rannikon lintuasemia ja Lappia myöten sekä ulkomailta SLY:n retkiltä.

Julkaisutoiminta

Julkaisutoiminnan keskeisimmän osan on muodostanut ja muodostaa v.1974 perustettu oma lehti 'Siipirikko'. Se ilmestyi v. 1974 kahtena numerona, joissa oli yhteensä 56 sivua, v. 1975 kolmena 96-sivuisena, ja tänä vuonna on jo ilmestynyt kaksi numeroa, joiden sivumäärä on . Lehtemme ulkoasu on ollut vaatimaton ja siinä on ollut kirjapainotyötä vain kan- net vuodesta 1975 alkaen, tekstiosa on painettu jäsenten omin voimin vahaxsysteemiä käyttäen. Rahoitus- ja markkinointivaikeuksien vuoksi ei ole siirrytty painattamaan lehteä kirjapainossa. Sisältö, joka on tietenkin ulkoasua tärkeämpi, on koostunut pääasiallisesti vuodenaikais- katsauksista ja valtakunnallisten projektien yhteenvedoista maakuntamme osalta. Pientutkimuksia on kirjoitettu mm. pikkuvarpusesta ja pöllöjen ravinnosta. Lehti on ollut tärkeä myös tiedon välittäjänä. Sen sijaan vapaan sanan anti on ollut kovin niukkaa. Lehti on ollut yhdistyksemme tukipylväs, ja sen julkaiseminen on katsottavakin mielestäni yhdistyk- semme kaikkein tärkeimmäksi tehtäväksi, sillä muutoin yli 50 pohjois- karjalaisen lintumiehen valtava havaintomäärä jäisi hyödyttömänä loju- maan kunkin harrastajan omiin arkistoihin. Periaatteena on ollut ja ol- koon edelleenkin kunnianhimoisesti, että kaikki kertyvä aineisto on kä- siteltävä ja julkaistava.

Oman lehden lisäksi on yhdistyksen voimin kerätty havaintoja valtakun- nallisiin tiedusteluihin ja julkaisuihin mm. lapintiaisen, pyrstötia- isen ja närhen vaelluksesta syksyllä 1972, valkoposkihanhien kevätmuu- tosta 1973 sekä hanhien massamuutosta syksyllä 1974. Vuonna 1973 jul- käisi yhdistys Lintumiehessä n:o 4 luettelon Joensuun seudulla vv.1966- 72 havaituista rariteeteista. Havaintoja on lähetetty myös LYL:n muutto- ja talvilintukyselyihin, joista ei vielä ole saatu käsiteltäviä palautetta. Julkaisutoimintaamme liittyy läheisesti valtakunnallisen rariteettiko- mitean täydennykseksi perustettu paikallinen komitea, jonka tarkoituk- sena on ollut käsitellä ns. alueellisistarariteeteista tehdyt havainnot ja saattaa ne julkaisukelpoisiksi. Komitea on heti alkuunsa osoittautu- nut tarpeelliseksi ja on selvästi vaikuttanut julkaistavaksi lähetet- tyjen havaintojen laatuun ja **kehittänyt** jäsenten kriittisyyttä sekä havainnoimistaitoa ja -tekniikkaa.

Tutkimus

Ylivoimaisesti suosituin tutkimuksen kohde on ollut lintujen muutto eri muodoissaan. On pyritty selvittämään koko muuttotapahtuma eikä ole vain tyydytty esim. ensimmäisten tai viimeisten lajiyksilöiden kirjaamiseen. Valtakunnallisista tutkimuskohteista huomattavimpia ovat olleet Atlas- ja tuulihaukkaprojektit, joita Reijo Erola aluevastaavana on ansiokkaas- ti **vienyt** eteenpäin. Kalasääskitutkimusta ovat lähinnä suorittaneet Paavo Liimatta ja kahtena viime vuonna Tapani Missonen. Muita valtakun- nan tason tutkimuksia, joihin yhdistyksemme jäseniä on osallistunut, ovat olleet muuttohaukkatutkimus, suolinnuston inventointi, pönttölintu-

tutkimus ja talvilintulaskennat. Maakunnallisista tutkimuksista mainittakoon pikkuvarpuslaskennat, yölaulajat sekä pöllöt. Pesimisbiologiaa on tutkittu mm. rengastuksen ja Atlas-tutkimuksen yhteydessä.

Luonnonsuojelu

Luonnon- ja lintujensuojelun alalla ei mitään merkittävää ole vielä saavutettu. Kaksi rauhoitushanketta on kuitenkin tällä hetkellä tapetilla, toinen on Höytiäisenkanavan suiston Joensuun kaupungin omistaman osan rauhoitus. Rauhoitusajatus on lähtöisin yhdistyksemme jäsenten piiristä ja hankkeesta on äskettäin neuvoteltu ympäristönsuojeluntarkastajan kanssa. Toinen hanke on Pitkärannan niittyjen alue Pielisjoen rannalla Kontiolahden kunnassa. Alue on suuruudeltaan noin 400-700 ha, se on tärkeä vesilinnuston suoja-alue ja kaipaisi lääninhallituksen rauhoituspäätöksen tai vähintään metsästyskiellon. Maanomistajilta on alustavasti saatu suostumus alueen rauhoittamiseksi.

Palvelukset

Ainoan ja tärkeimmän palvelusmuodon tarjoaa yhdistyksemme kirjasto. Keväällä 1975 yhdistys sai pari metriä hyllytilaa Joensuun kaupungin kirjastosta, jonne perustettiin oma kirjasto. Lukusalin kerhohuoneesta on löydettävissä tällä hetkellä 20 kotimaista julkaisua, joista mainittakoon mm. Lintumien, Ornis Fennica ja paikallisyhdistysten julkaisut, sekä kaksi ulkomaista julkaisua, Vår Fågelfärd ja The Ring.

TALOUS

Yhdistyksen varallisuutta ja varojen käyttöä kuvaavat hyvin kolmena viime vuonna laaditut talousarviot. Vuonna 1974 tulo- ja menoarvio oli 273,39 mk, vuonna 1975 740 mk ja vuodelle 1976 2600 mk. Budjetti on siis noussut melko jyrkästi, mikä johtuu lähinnä oman lehtemme Siipirikon kehittamisestä ja jäsenmäärän kasvusta. Tulot ovat muodostuneet jäsenmaksuista, Siipirikon myynnistä ja avustuksista. Menoista huomattavimpia ovat olleet Siipirikon painamiskustannukset, postikulut, lehtitilaukset ja LYL:n jäsenmaksu.

YHTEENVETO

Olen edellä käsitellyt JLY:tä sen 5-vuotistaipaleen aikana, mitä se on, mikä on sen tarkoitus ja mitä se on tehnyt ja saanut aikaan. Toivottavasti kaikki lukijat olette saaneet jonkinlaisen läpileikkauksen yhdistyksestämme ja sen toiminnasta. Viiden vuoden aikana on luotu pohja pohjoiskarjalaisten ornitologien yhteistyölle. En tiedä, onko tuo pohjavankka, mutta mielestäni vain pelkkää hyvää on saatu aikaan. Tulokset eivät ole olleet kovin mittavia, kuitenkin väliaikahoteeraukseen on olta-
tava jotakuinkin tyytyväisiä. Mitä sitten tulevaisuudessa? Tässä yhteydessä en lähde käsittelemään yhdistyksen kehitysnäkymiä, mutta totean, että hyvän alun jälkeen on nyt korkea aika koota kaikki voimavarat yh-

teen, jotta yhdistyksestä tulisi jokaiselle jäsenelle läheinen ja kiinnostava. Toivon, että yhdistyksen kehittäminen on jokaiselle vakava asia, silloin tulos on nykyistäkin parempi. Ja lopuksi motto alkavalle uudelle 5-vuotiskaudelle: Kun retkeilee, niin näkee lintuja, ja kun näkee lintuja, niin tulee havaintoja, ja kun tulee havaintoja ja LÄHETTÄÄ ne yhdistykselle, niin tulee myös Siipirikko.

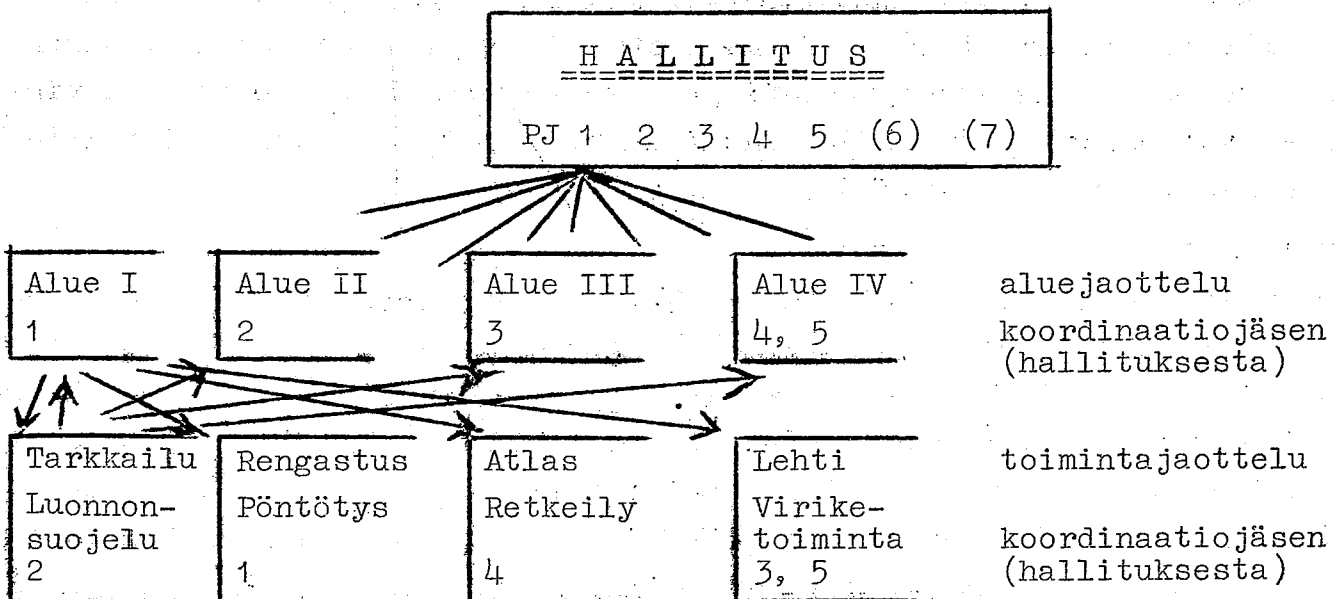
JLY:N TOIMINNAN KEHITTÄMINEN - AJATELMIA KESKUSTELUN POHJAKSI

Risto Juvaste

JLY on nyt 5-vuotias. Sen toiminta on kehittynyt varsinkin viime vuosina nopeasti, ja jäsenmäärä on lisääntynyt. Kunnia on annettava ennenaikkea yhdistyksemme hallitukselle, joka on uurastanut yhteiseksi hyväksemme. Hallitus on miltei yksin joutunut huolehtimaan kokouksien ohjelmasta ja myös tämän lehtemme toimittamisesta. Nyt yhdistyksemme on saavuttanut vaiheen, jolloin edelleen kehittymistä ja -kasvamista ei voitane säilyttää yksin hallituksemme harteille. Mielestäni vain yhteisvoimin saamalla kaikki jäsenet aktiivitoimintaan voimme viedä kehitystä eteenpäin yhtä voimakkaasti kuin tähänkin asti.

Seuraavassa on muutamia ajatuksia yhdistyksemme ja yhteistyömme kehitettäväksi. Ajatukset ovat raakileita ja tarkoitettu joukolla kypsytettäväksi yhdistyksemme seuraavissa kokouksissa.

A. Meidän tulisi luoda uusi yhteistyöstävällinen organisaatio. Seuraavassa on eräs mahdollisuus:

- Hallitus toimisi kuten ennenkin, mutta jäsenistö jakaantuisi alueittain ja toimintakohteittain ryhmiin, joissa hallituksen jäsenet toimisivat koordinaattoreina alueryhmien, hallituksen ja toimintaryhmien välillä.
- Alueryhmiä voisi olla esimerkiksi neljä kappaletta seuraavasti: Joensuu-lounas rajoina Pyhäselkä - Kajaanintie - Höytiäinen, Joensuu-koillinen, jonka etelärajana Ilomantsintie, Joensuu-eteläinen Ilomantsintiestä etelään sekä ympäristöalueet.
- Toimintaryhmät on toimintasisällöltään tarkoin harkittava; oheisessa organisaatioehdotuksessa on esitelty eräs mahdollisuus. Toimintaja alueryhmät olisi muodostettava niin, että ne ovat jäsenmäärältään tasasuhteisia ja sopivia. Neljä, viisi ryhmää johtaisi mielestäni sopivaan noin 15 hengen ryhmäkokoön nykyisellä jäsenmäärällä, ja lisääntyneen aktiviteetin myötä kokouksiin osallistuisi ehkä 5 - 10 jäsentä per ryhmä.
- Hallituksen puheenjohtajan ei tarvitsisi kuulua vakituksena jäsenenä mihinkään ryhmään, vaan hän olisi vapaa osallistumaan minkä tahansa ryhmän toimintaan kulloisenkin tilanteen mukaisesti.
- Kukin ryhmä valitsisi keskuudestaan puheenjohtajan ja sihteerin, jotka pääasiassa organisoisivat ryhmän toimintaa jäsenten myötävaikutuksella.
- Kustakin alueryhmästä tulisi olla ainakin yksi edustaja toimintaryhmissä. Jokainen yhdistyksemme jäsen kuuluisi ainakin yhteen alueryhmään ja toimintaryhmään.
- Tarkoituksena ei ole luoda alueellisia tai toiminnallisia yhdistyksemme toimintaa hajottavia "kuppikuntia" vaan tehostaa ja kehittää toimintaamme. Näin poistamme turhan päällekkäisen toiminnan muuttamalla sen aktiiviseksi yhteistyöksi.

B. Seuraavaksi muutamia ajatuksia toiminnallisten ryhmien toiminnasta:

1. Tarkkailu ja luonnonsuojelu

- Lintujen muuton yms. tarkkailu lienee tällä hetkellä yhdistyksemme ylivoimaisesti virein toimintahaara. Mutta tätäkin sektoria pystymme vielä kehittämään.
- Ensinnäkin voimme parantaa tarkkailun laatua koulutuksella. Järjestäkäämme yhteisretkiä, ja kouluttakaa toisiamme. Esimerkiksi lintujen ääniä on huomattavan vaikeaa ja aikaa vievää opetella yksin, kun sen sijaan sopivat retkikäverit saattavat opettaa paljon ääniä yhdellä retkellä. Ja kun taidot karttuvat, epävarmat (merkityksettömät havainnot vähenevät ja todelliset lisääntyvät.
- Toiseksi alueryhmittely lisääisi yhteisretkeilymahdollisuuksia ja varmistaisi sen, että kullakin alueella kaikki biotoopit tulevat ainakin kertaalleen läpikäytyksi ja että muutontarkkailupäivinä olisi

- havaintoverkostomme mahdollisimman kattava.
- Lokakuun kokouksessa puhuttiin parin kosteikkokohteen rauhoitushankkeista, ja kuitenkin kokous sattui samanaikaiseksi Pohjois-Karjalan Luonnonystävien kosteikkojen suojelua käsittelevän kokouksen kanssa. Eikö meillä tulisi olla työryhmä, joka olisi mukana nimenomaan linustollisissa rauhoitushankkeissa ja toimisi yhteistyössä mm. P-K:n Luonnonystävien kanssa.

2. Rengastus ja pöntötys

- Rengastus on rajoitettu rengastusluvin, joita on nykyisin varsin vaikea saada. Tämä ei silti merkitse sitä, etteivätkö kaikki halukkaat voisi olla mukana rengastustyössä.
- Nykyisin rengastuksessa suositaan poikasrengastusta, ja tämä edellyttää pesien etsintää, jota voidaan tehostaa ja rationalisoida perustamalla alueittain rengastusryhmiä.
- Ryhmät etsisivät vaikkapa muun tarkkailun (esim. Atlas) ohella keskitetysti pesiä, jotka sitten yhdessä ko. alueen rengastajan kanssa käytäisiin rengastamassa.
- Näin tehostettaisiin toimintaa ja vältettäisiin turha päällekkäinen ja hajanainen retkeily. Samalla koulutettaisiin innostuneita tulevaisuuden rengastajiksi.
- Myös pesintääjan ulkopuolella (varsinkin talvisaikaan) voitaisiin yhteisvoimin pyydystää paikallislintuja (esim. tiaiskontrolleja).
- Tärkeintä on kuitenkin, että Pohjois-Karjalassa rengastustoiminta lisääntyy, mikä on myös Eläinmuseon toivomus.
- Pöntötys on ripustusvaiheessa luonnonsuojelua ja tarkastusvaiheessa tarkkailua, toivottavasti myös tarkkailun yhteydessä rengastustoimintaa.
- Näin monitahoisena toimintana on ilmeisen mielekäästä suorittaa pöntötystä (varsinkin pöllönpöntötystä) koordinoitusti alueittain.
- Pönttökartoitus tulisi pöllönpönttöjen osalta viedä loppuun ja ulottaa myös suurempiin (esim. yli 10 kpl) pikkupönttökeskittymiä koskemaan. Kartoitukseen tulisi saada lintumiesten pönttöjen lisäksi myös riistamiesten ja metsäyhtiöiden pöntöt. Kartoitusten perusteella voitaisiin tarkastus ja rengastus suorittaa normaalisti, vaikka pönttöjen varsinainen "hoitaja" olisikin estynyt.

3. Retkeily ja Atlas

- Tässä retkeilyllä tarkoitan lähinnä kaukoretkeilyä, joka vaatii valmistelua ja ehkä siksi oman työryhmän.
- Atlas samoin kuin tulevat samantyyppiset projektit vaativat retkeilyä "valkeille alueille" viimekesäisen onnistuneen Hattuvaaran retken tapaan. Mutta retkien kohteita voi olla muitakin, ja retkiä tulee olla useampia, koska kaikille ei sovi samat päivät eivätkä kohteet.

- Atlas-projekti liittyy hyvin läheisesti kohtiin 1 ja 2. Alueorganisaation avulla saamme nähdäkseni myös Atlas-projektin tehoa lisättyä. Yhteyksillä muihin luonnonharrastajiin, jotka eivät itse täytä Atlas-kaavakkeita, saamme pinnoja helposti ja Atlas-karttaa kaunistetuksi.
- Nähdäkseni meidän (ei yksin Reijon) tulisi laatia oma väliaikatilanne Atlas-projektista esim. seuraavasti:
  - määritellään lajit, jotka näyttävät esiintyvän ilmeisen vääristyneesti tämänhetken papereissa, jotta voimme korjata tilanteen.
  - suunnitellaan ensi kesän tutkimuskohteet kunnolla (jokainen aluer ryhmä ottaisi jonkun tutkimattoman kohdealueen).

4. Lehti ja tempaustoiminta

- Lehtemme julkaisu vaatinee oman ryhmän taakseen, mutta ennen kaikkea kaikkien ryhmien ja jäsenten aktiivisuutta kirjoittamisessa. Ryhmät voisivat jopa 'piiskata' keskuudestaan kirjoituksia, mutta lehden toimittaminen ei kuitenkaan saa muodostua pakonomaiseksi.
- Linnut tarvitsevat pönttöjä, tekopesiä, suojelua ja yhdistys rahaa jne. Näitä asioita voimme mielestäni parhaiten hoitaa yhteistempauksilla kuten esim. lokakuun kokouksessa puhutulla pönttöjen myyntitempauksella.
- Tempaustoiminta on kuitenkin ryhmätyönä kunnolla organisoitava, jotta se toisi kunnollisen tuloksen.

5. Toimintaryhmiä voi olla muitakin, ja niiden sisältöä voidaan vaihdella. Edellä oleva on katsottava vain esimerkkiluonteiseksi. Lopullinen voitaneen laatia vasta huolellisen jäsenkartoituksen jälkeen.

C. Kokoukset

- Puheenjohtaja mainitsi, että kokouksia tullaan vähentämään. Tämä onkin ymmärrettävää, kun kokouksien veto on ollut lähes yksin puheenjohtajan harteilla. Mielestäni kokousten määrää ei pitäisi vähentää vaan ehkä päinvastoin lisätä pitämällä kesäkokouksia.
- Kokouksien ohjelma ei saisi kuitenkaan olla ainoastaan harvojen harteilla, vaan jokaisen tulee tässäkin olla mukana, ja puheenjohtajan tehtävänä olisi kokouksen ohjaaminen.
- Kokoukset voisivat alkaa lyhyillä alueryhmien palavereilla ja sitten jatkaa myös lyhyillä toimintaryhmien palavereilla, joissa laadittaisiin yhteenvedot tärkeimmistä asioista. Tämän jälkeen alkaisi tavantomainen yhteiskokous, jossa em. ryhmäedustajat esittäisivät aluksi yhteenvetojen pohjalta selonteon ryhmän toiminnasta yhdistyksemme muille jäsenille. Sitten seuraisi muut asiat entiseen tapaan, mutta lisäksi olisi aina saatava jotakin viriketoimintaa. Suunnittelusta vastaisi hallitus, kuten ennenkin.
- Esimerkkinä tällaisesta viriketoiminnasta voisi mainita ensi kokouksen yhteyteen järjestetystä tutustumisesta Korkeakoulun kokoelmiin.

Voisimme kutsua ulkopuolisia esiintyjiä esimerkiksi Luonnonystävistä, riistanhoitajista, metsänhoitajista tai Korkeakoulun henkilökunnasta.

- Lisäksi voisimme järjestää kilpailuja vaikkapa alueryhmien kesken järjestäjänä jokin toimintaryhmistä tai päinvastoin.
- Kokouksia tulisi mielestäni olla ympäri vuoden eikä vain talvella, jotta kesäinen yhteistyö sujuisi. Kesällä kokoukset voitaisiin liittää muun toiminnan yhteyteen.

D. Lopuksi

Eiköhän edelläoleva riittäne keskustelun pohjaksi. Miettikää ja kysytelkää edeltäkäsikin edellä esitettyjä, kiireellä kirjoitettuja ajatelmia, ja tulkaa kokouksiin esittämään mielipiteenne.

KILJUKOTKAN (Aquila clanga) JA PIKKUKILJUKOTKAN (A.pomarina) MÄÄRITTÄMINEN

Lars Svensson, Vår Fågelvärld 34: 1-26 (käännös Matti Kapanen)

Koko

Kiljukotka on tavallisesti suurempi kuin pikkukiljukotka, mutta ero on kuitenkin vähäinen, sillä isokokoiset pikkukiljukotkanaaraat voivat olla suurempia kuin pienet kiljukotkakoiraat, joten maastossa lajeja ei voitane erottaa koon perusteella.

Puvun perusväritys

Kiljukotka on pikkukiljukotkaa tummempi. Kiljukotkan puvun väritys vaihtelee tummanruskeasta ruskeanmustaan. Nuoret linnut voivat olla lähes mustia, kulumattomassa puvussa purppuransävyisiä (metallinkiiltoisia). Maastossa kiljukotka näyttää lähinnä mustalta. Vanhat linnut haalistuneessa, kuluneessa puvussa voivat tulla hieman vaaleammiksi, "tummankeskiruskeiksi". Leuassa ja pyrstön alapeitinhöyhenissä on usein vaaleita höyheniä myös vanhalla linnulla. Nuorilla voi läheltä nähdä ruosteenruskeita juovia tummassa rinnassa ja vatsassa. Toisilla nuorilla on vaaleita vatsa- ja pyrstön alapeitinhöyheniä. Eräillä kiljukotkilla on poikkeuksellisesti koko ruumiin alapuoli vaaleampi, kellanruskea tai vaalean ruosteenruskea, joskus myös pää ja takaselkä.

Pikkukiljukotka on vaaleamman, lämpimämmän ruskea. Vanhoilla linnuilla, joilla haalistunut puku, voivat pää, siipien yläpuolen pienet ja keskimmäiset kyynärsulkien peitinhöyhenet tulla vaalean harmaankellanruskeiksi ja erottuvat (kontrasti) selvästi tummemmista käsisulkien peitinhöyhenistä, suurista kyynärsulkien peitinhöyhenistä ja sulista. (kuva 2c)

Mutta myös nuorilla ja niillä vanhoilla, joilla "tuoreempi" puku näkyy aina kontrasti vaaleampien kyynärsulkien peitinhöyhenten ja tummempien sulkien välillä (kuva 2a). Selkä ja hartiahöyhentet ovat hieman tummempia kuin pää, niska ja siiven yläpuolen pienet ja keskimmäiset peitinhöyhentet. Kiljukotkan tavoin ovat pyrstön alapeitinhöyhentet usein vaaleita, nuorilla vaaleammat kuin vanhoilla. Samoin nuorilla voi olla rinnassa ja vatsassa vaaleita juovia, joskin harvemmin kuin kiljukotkalla.

Vaaleat täplät

Yläpuolen vaaleat "pissaratäplät" ovat tyypillisiä nuorille kiljukotkille. Nuoren kiljukotkan (kuva 1b) täplät ovat keskimäärin suurempia ja selvempiä kuin pikkukiljukotkan (kuva 2a). Kiljukotkan täplät näkyvät maastossa tavallisesti selvemmin ja kauemmaksi johtuen puvun tumman mustanruskean pohjaväriin aiheuttamasta voimakkaammasta kontrastista. Harvoin kiljukotkalla on selviä vaaleita täpliä ainoastaan kyynärsulkien, kolmen sisimmän käsivulan, kyynärsulkien suurten peitinhöyhenten ja pisimpien hartiahöyhenten kärjissä, mikä on normaalia nuorelle pikkukiljukotkalle. Täplärivien lukumäärä ei siten ole pettämätön tuntomerkki. Kuitenkin linnut, joilla maastossa näkyy selviä täpliä sekä kyynärsulkien suurten ja keskimmäisten peitinhöyhenten, että pienempiä täpliä kyynärsulkien pienten peitinhöyhenten kärjissä ovat hyvin todennäköisesti aina nuoria kiljukotkia. Nuorella pikkukiljukotkalla voivat muutamat uloimmat keskimmäisistä kyynärsulkien peitinhöyhentistä olla vaaleakärkisiä.

Pyrstön yläpeitinhöyhentet

Pyrstön vaaleat yläpeitinhöyhentet ovat yhteisiä piirteitä molempien lajien niin vanhoille kuin nuorillekin linnuille. Nuorilla vaaleaa on tavallisesti enemmän kuin vanhoilla. Kiljukotkan pyrstön yläpeitinhöyhentet ovat keskimäärin puhtaimman valkeat. Eräillä nuorilla voi olla selvä, leveän valkea "U" tai "V" pyrstön tyvessä. Tämä kuitenkin muuntelee ja eräillä yksilöillä vaalea ei ole mitenkään huomattava ja voi puuttua kokonaan vanhoilta linnuilta.

Pikkukiljukotkalla on tavallisesti vähemmän vaaleata pyrstön juurella ja vaalea on harvoin puhtaan valkea, useammin vaaleanruskea tai beiginvalkea. Mutta koska vaihtelua esiintyy molemmilla lajeilla, ei sitä voida pitää luotettavana lajituntomerkkinä maastossa. Eräiltä yksilöiltä, useimmin vanhoilta, vaalea puuttuu pyrstön tyveltä.

Niskalaikku

Nuorella pikkukiljukotkalla on vaihtelevan suuruinen ruosteenkellanruskea niskalaikku, joka puuttuu isommalta lajilta. Kiljukotkalla on tavallisesti niskahöyhentissä ruosteenruskeat kärjet, mutta ne eivät muodosta yhtenäistä laikkuja. Haalistuneessa puvussa pikkukiljukotkan laikku näkyy joskus kellanvalkeana. Tämä tuntomerkki vaikuttaa hyvin

luotettavalta, mutta näkyy maastossa vain hyvin läheltä.

Vaalea selkälaike

Molempien lajien monilla nuorilla ja subad. linnuilla on vaalea laikku keskiselässä. Myös vanhoilla voi olla pieni, vaalea laikku. Tämän perusteella lajeja ei voida erottaa.

Siiven yläpuolen sisimpien käsissulkien tyven vaalea laikku

Pikkukiljukotkalla on kaikissa puvuissa vaalean kellanruskea, joskus valkeahko laikku siiven yläpinnalla sisempien käsissulkien tyvessä. Laikun voi havaita kaikilla yksilöillä, joskin se vaihtelee selvyydeltään. Sen voi havaita hyvin kaukaa ja se muodostaa yhdessä vaaleanruskeiden etummaisten siiven peitinhöyhenten kanssa pikkukiljukotkalle luonteenomaisen ulkonäön (kuvat 2a, c)

Kiljukotkallakin lienee usein vaalea laikku, mutta se näyttää muodostuvan etupäässä vaaleista sulan ruodoista, ja on usein erilainen ulkonäöltään (kuva 1b). Kaikilla tai useimmilla nuorilla kiljukotkilla on suhteellisen suuri ja selvä vaalea laikku, kun taas vanhoilta se puuttuu tai on epäselvempi, vaikeasti maastossa havaittava.

Siipien yläpuolen väritys

Siipien yläpuolen peitinhöyhenten väritys on hyvä ja maastossakin melko helposti havaittava lajitunnus. Pikkukiljukotkalla on aina pienet ja keskimmäiset yläpeitinhöyheneet selvästi vaaleammat kuin muut siiven peitinhöyheneet ja sulat. Myös nuorilla ja vanhoilla "tuoreessa" puvussa näkyy hyvässä valaistuksessa selvä kontrasti (kuvat 2a, c).

Kiljukotkan siipien yläpuoli on yleensä yhtenäisen tumma perusväritään ilman selvää kontrastia siiven etureunan ja muun siiven kanssa (kuva 1b). Voimakkaasti haalistuneessa ja kuluneessa puvussa voi kontrastia esiintyä, mutta ei kuitenkaan niin selvänä kuin pienemmällä lajilla.

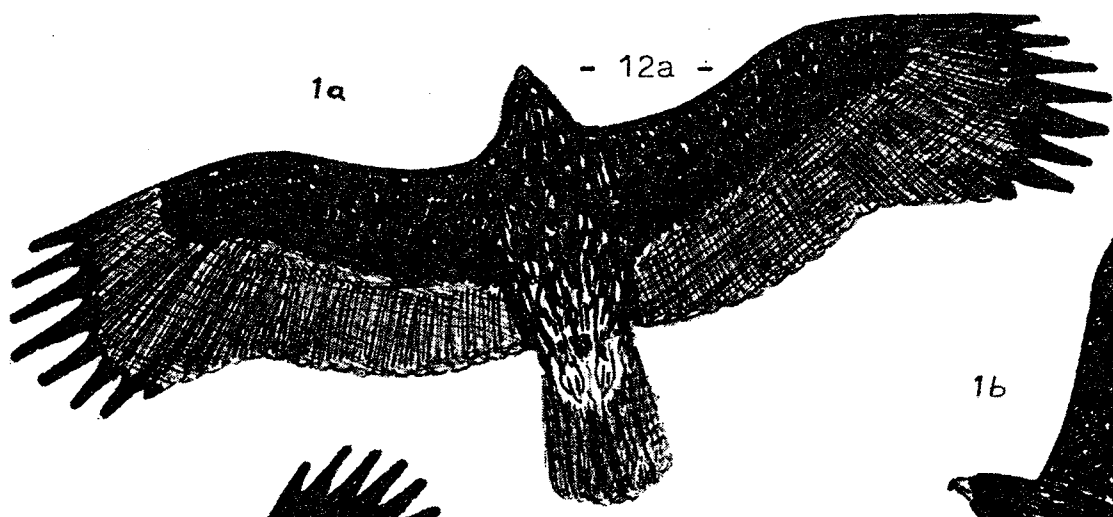
Siiven alapeitinhöyhenten väri

Kiljukotkan siiven alapeitinhöyheneet vaihtelevat tummanruskeista ruskeanmistiin ja ovat normaalisti tummemmat kuin siipisulat, selvimmin nuorilla linnuilla (kuva 1a) Pikkukiljukotkan siiven alapeitinhöyheneet ovat taas lämpimän keskiruskeat ("maitosuklaan väriset") ja tavallisesti vaaleammat kuin siipisulat (kuva 2b). Siiven alapeitinhöyhenten väritys näyttää olevan varmin tunnus. Maastossa tuntomerkin käyttäminen vaatii hyviä valaistus- ja havainto-olosuhteita.

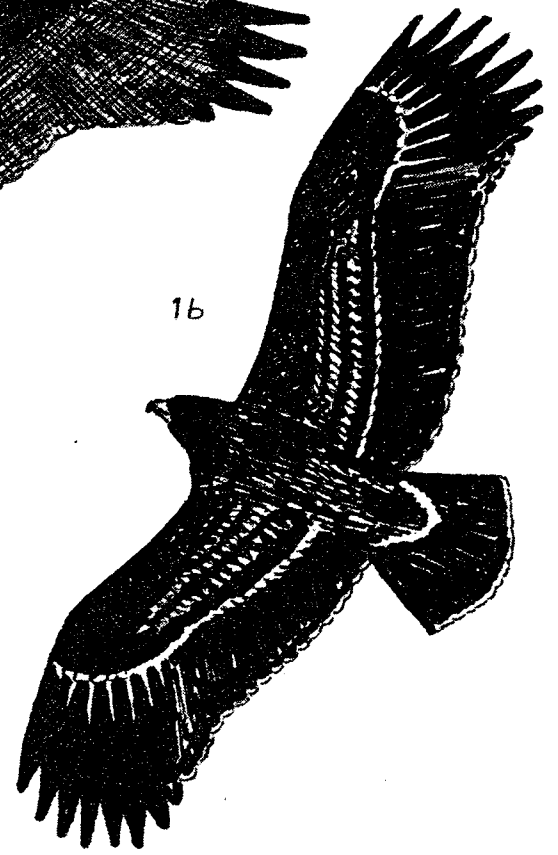
Lento

Molempien kiljukotkien parhaana tuntomerkinä on liitolennossa siiven käsissulkien pitäminen jonkin verran alaspäin suunnattuina, kun taas kynnärsiivet ovat suurinpiirtein vaakasuorassa. Tästä johtuu, että siivet ovat kuperat, siipien kärjet "roikkuvat". Molemmilla lajeilla on siis alaspäin kuperat siivet liitolennossa ja hieman vähemmässä määrin myös kaartelussa. Vaikka kiljukotkan siipien ilmoitetaankin roikkuvan selvemmin kuin pienemmällä lajilla, ei eroa voitane käyttää lajitunnuk-

1a

1b

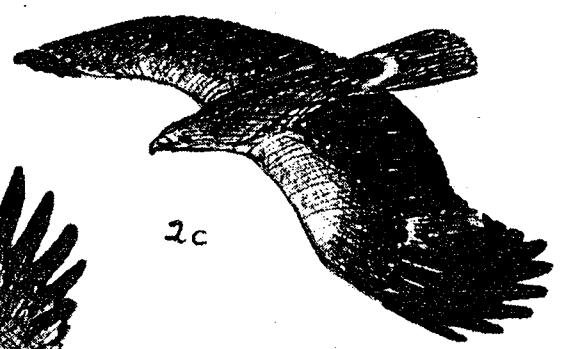
2a

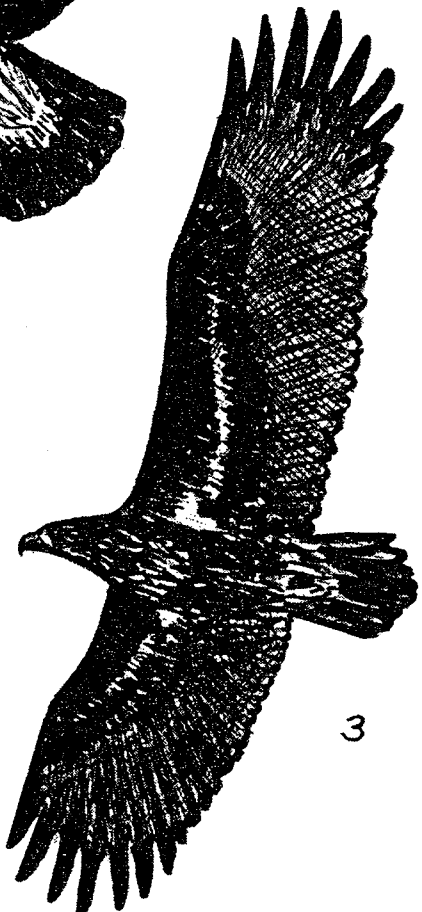
2b

2c

3

Kuvissa 2a ja 2c siipien vaalean etureunan ja tumman takareunan välinen kontrasti on liian voimakas johtuen painoteknillisistä syistä.

- 1a vanha kiljukotka alta
- 1b nuori " päältä
- 2a nuori pikkukiljukotka päältä
- 2b vanha pikkukiljukotka alta
- 2c vanha pikkukiljukotka päältä
- 3 nuori merikotka alta

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

senä maastossa ainakaan ilman vertailukohdetta.

Kiljukotkan matkalento on raskaampaa, siiveniskut syvemmät, harmaa-haikaramaiset, kun taas pienempi laji lentää suhteellisesti kevyemmin ja matalammin siivenlyönnein.

Sekoittaminen muihin lajeihin

Vaikka molemmilla kiljukotkalajeilla on useita tyypillisiä ominaisuuksia (esim. kuperat siivet), ne voidaan sekoittaa muihin suuriin petolintulajeihin. Näin on todettu käyvän sangen usein.

Merikotka ei ole aina niin helppo tunnistaa lyhyen, kiilamaisen pyrstön ja pitkän kaulan perusteella, niinkuin kenttäoppaissa annetaan ymmärtää. Ei myöskään koko ole aina ratkaiseva. Nimenomaan nuori merikotka (kuva 3) on vaikeampi tunnistaa silhuetista kuin vanha johtuen siitä, että nuorella on hieman pitemmät siiven kyynärsulat ja pyrstösulat (etenkin uloimmat). Merikotka eroaa kiljukotkista erityisesti hieman pitemmän ja suhteellisesti kapeamman kaulansa ja huomattavasti jyrkemmän nokkansa perusteella. Kiljukotkilla on lyhyt, hiirihaukka-maisen leveä kaula ja suhteellisesti paljon pienempi nokka kuin merikotkalla. Käytännöllisesti katsoen kaikkien nuorten ja subad. merikotkien hyvänä maastotuntomerkinä ovat kainaloiden vaaleat laikut, jotka voivat olla suuria, usein kolmiomaisia. Lisäksi tämän ikäisillä merikotkilla alasiiven keskimmäiset kyynärsulkien peitinhöyhenet ovat usein vaaleat. Tätäkään ei näe koskaan kiljukotkilla. Samoin nuorilla merikotkilla siiven yläpinnalla keskimmäiset kyynärsulkien peitinhöyhenet ovat vaaleimmat. Nuoren merikotkan kulumattomassa puvussa kyynär- ja pyrstösulkien kärjet ovat terävämmät kuin Aquila-lajeilla tehden "sahalaitaisen" vaikutelman kyynärsiiven takareunaan ja pyrstön kärkeen. Matkalennossa merikotka lyö tavallisesti 15-50 (jopa useampia) siiveniskuja liitojen välillä. Liito kestää usein vain noin sekunnin. Aquila-lajit lyövät tavallisesti vain 5-15 siiveniskua ja liitävät 1-2 sekunnin ajan.

Maakotkan voi useimmissa tapauksissa erottaa kiljukotkista pitemmän pyrstönsä perusteella. Normaalisti pyrstö on yhtä pitkä kuin siipien leveys tai hivenen pitempi, kun taas kiljukotkien pyrstö on tavallisesti noin 2/3 tai 3/4 siipien leveydestä. Maakotka pitää lennossa siipiään loivassa V-asennossa. Tämä ei koske ainoastaan kaartelua vaan myös liitolentoa suorassa matkalennossa tyynellä säällä. Merikotka pitää liidossa ja kaartelussa siipiään suurinpiirtein vaakatasossa, mutta joskus ne vaikuttavat alaspäin kuperilta, mikä voi johtaa sekoittamisen kiljukotkiin. Vastatuulella maakotkakin voi mielellään roikottaa ja liittää kevyesti kuperin siivin. Tilapäisesti siipien asento voi muuttella - on tarkkailtava lentävää kotkaa kauan aikaa, jotta sen normaali siipien asento voidaan todeta.

Vanhan maakotkan, joka tumman pukunsa vuoksi on lähinnä kiljukotkiin sekoitettavissa, voi tunnistaa kellanruskeasta pääläestä ja niskasta (huonossa valossa vaikea todeta), edullisessa tilanteessa ja hyvässä valossa suhteellisen harvaan tummapoikkijuovaisista harmaista pyrstö- ja kyynärsulista, joiden kärjissä leveämpi tumma vyö, sekä siipien yläpinnan vaaleasta laikusta, joka muodostuu vaaleista, usein kuluneista ja tavallisesti sisemmistä suurista kyynärsulkien peitinhöyhenistä. Vastaavaa siipikuviota ei löydy koskaan kiljukotkilla.

Kannattaa tutustua:

SVENSSON L. 1975. Större skrikörn (Aquila clanga) och mindre skrikörn (A.pomarina) - problemet att artbestämma dem. Vår Fågelvärld 34: 1-26

PORTER, R.F., WILLIS, I., CHRISTENSEN, S. & NIELSEN, B.P. 1976. Flight Identification of European Raptors - Berkhamsted

KUVALIITE sivuilla 15 - 18

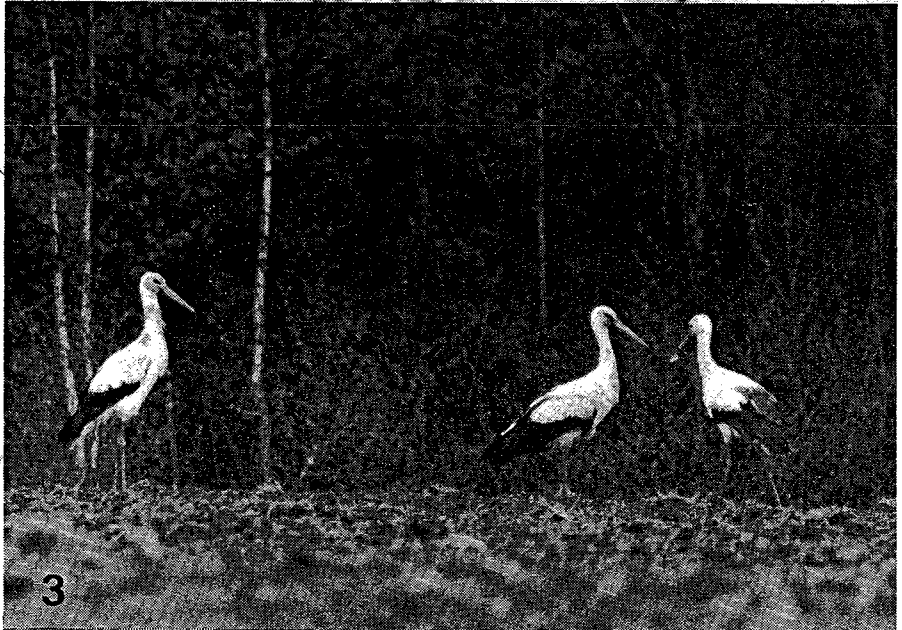
1. Pesälleen hautomaan asettuva mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*), valokuvannut Kari Koskela 10.6. 1974 Pyhäselän Sintsinlammella.
2. Kuvassa yksi Juuan Vihtasuolla oleskelleesta neljästä kattohaikarasta (*Ciconia ciconia*), valokuvannut Matti Kapanen 9.6. 1974
3. Kolme yksilöä pellolla Juuan Vihtasuon kattohaikaroista (*Ciconia ciconia*), valokuvannut Kari Koskela 9.6. 1974.
4. Hautova metsähanhi (*Anser fabalis*) Kuhmossa kesällä 1974, valokuvannut Olavi Eskelinen.
5. Juhlapukuisia isosirrejä (*Calidris canutus*) Joensuussa Höytiäisen kanavalla, valokuvannut Juhani Hyttinen 23.5. 1976
6. Toinen kevään 1974 pulmussirreistä (*Calidris alba*) Höytiäisen kanavalla, valokuvannut Kari Koskela 26.5. 1974.
7. Kuovisirri (*Calidris ferruginea*) ja suosirri (*Calidris alpina*) etualalla syksyllä 1973 Höytiäisen kanavalla, valokuvannut Matti Kapanen.
8. Osa 150 yks:n punakuiriparvesta (*Limosa lapponica*) 20.5. 1974 Höytiäisen kanavalla, valokuvannut Kari Koskela.
9. Kaksi lapintiiraa (*Sterna paradisaea*) Rönnskärin lintuasemalta Porkkalanniemen kärjen edustalla keväällä 1973, valok. Harri Kontturi.
10. Nuori pikkulokki (*Larus minutus*) kesällä 1975 Konttiolahden Pitkärännän niityillä, valokuvannut Kari Koskela.
11. Kalatiira (*Sterna hirundo*) lennossa, valokuvannut Matti Kapanen kesällä 1974 Höytiäisen kanavalla.
- 12-13. Yksi talvella 1973/74 Konttiolahden ja Joensuun Iiksenniityillä talvehtineista 6 hiiripöllöstä (*Surnia ulula*), valok. Kari Koskela.
- 14-15. Kesällä 1973 pesi lapinpöllö (*Strix nebulosa*) mm. Enon Hiirenniemellä, kuvissa toinen emoista, valokuvannut Matti Kapanen.

1

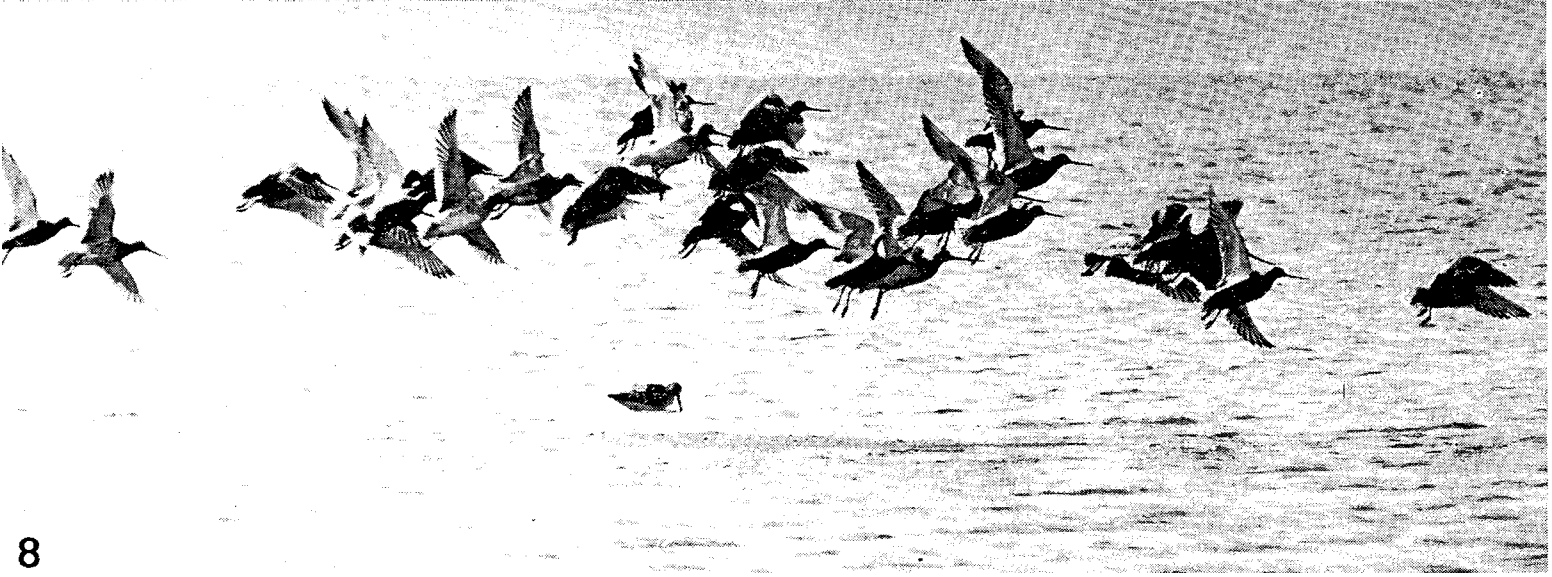
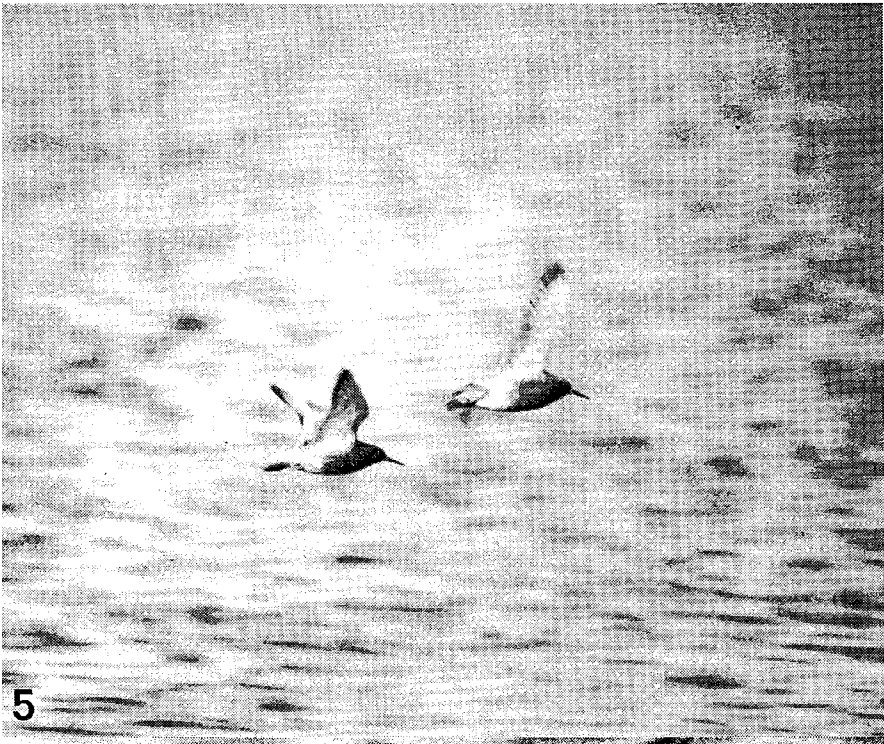
2

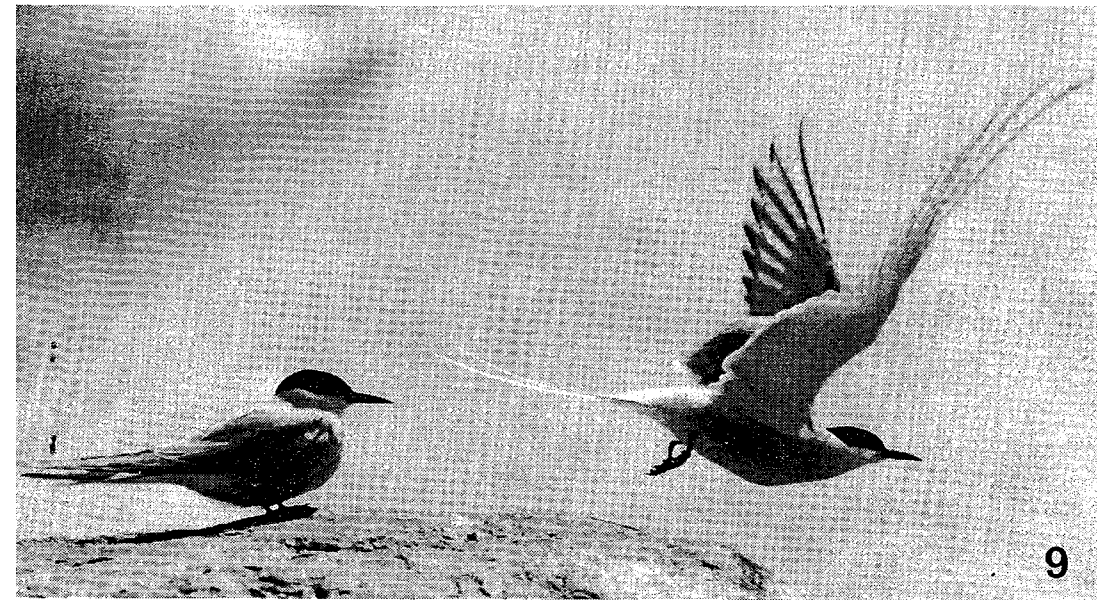

3

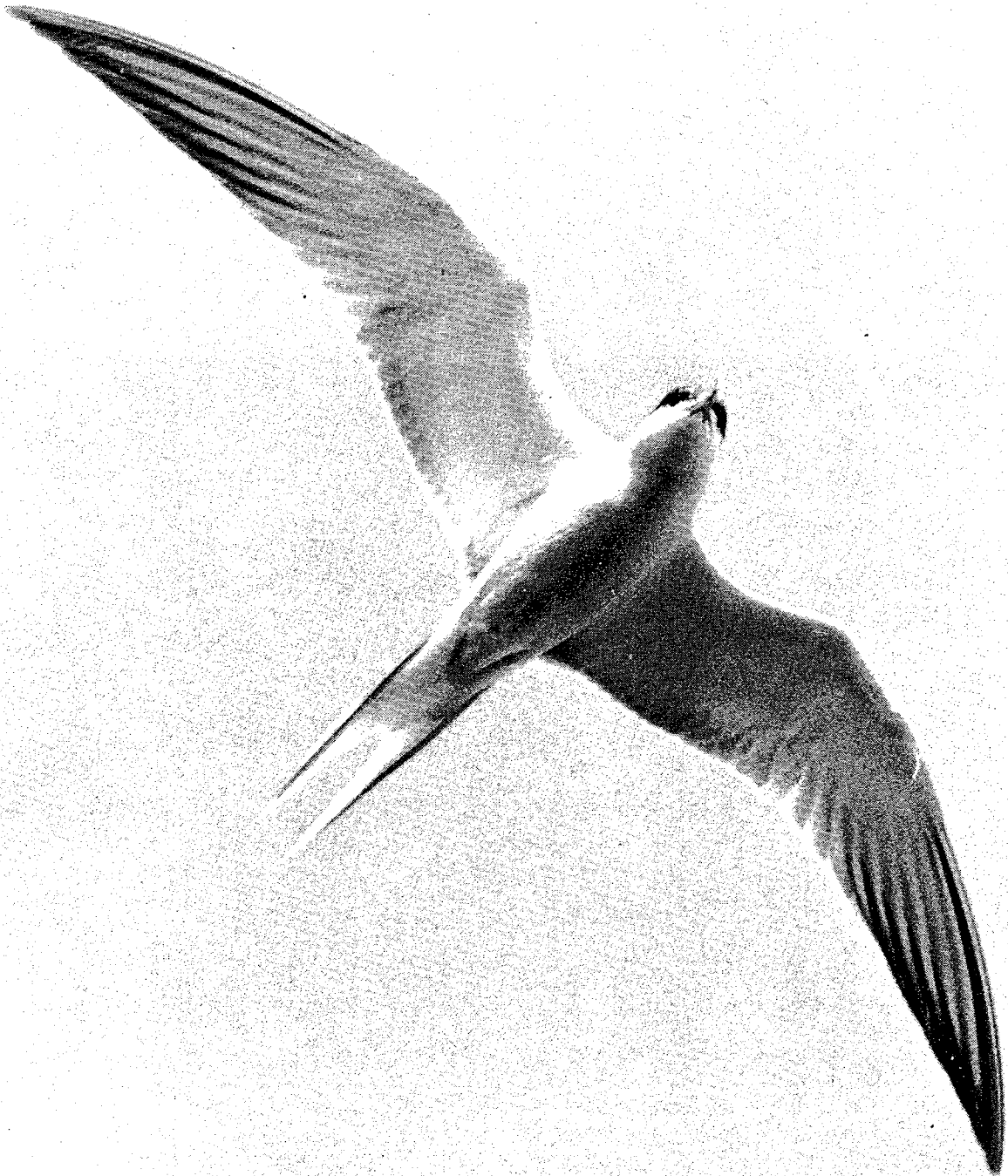
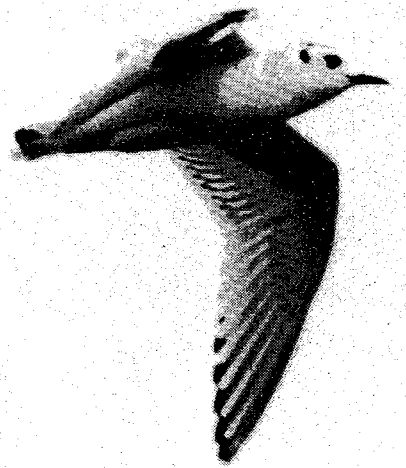
4

9

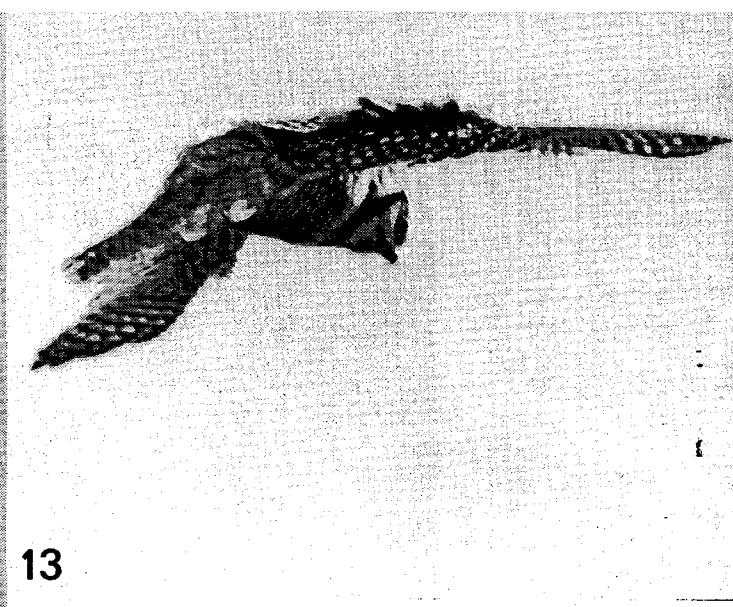
10

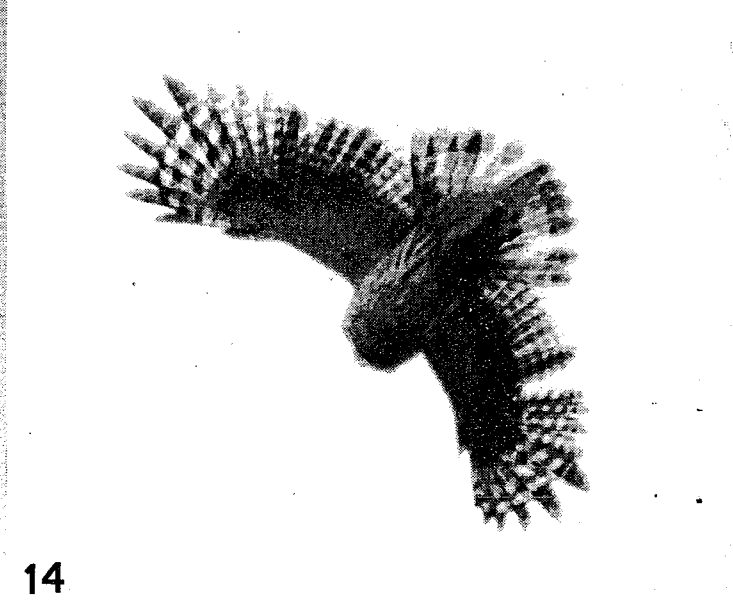
11

12

13

14

15

KEVÄTUUUTON ALKAMINEN, PÄÄUUUTTO JA PÄÄTTYMINEN POUHOIS-KARJALASSA

1976

Kari Koskela ja Paavo Liimatta

Kevätmuuttoa koskeviin taulukoihin on havainnot koottu seuraavilta 19 henkilöltä (suluisa paikkakunta): Jukka Heikkinen (Lieksa), Juhani Hyttinen (Joensuu), Antti Hämäläinen (Lieksa), Arto Juvonen (Outokumpu), Matti Kapanen (Joensuu ym.), Lauri Karttunen (Liperi), Jukka Kinnunen (Outokumpu), Juha Korpelainen (Lieksa), Kari ja Kimmo Koskela (Kontio-lahti, Joensuu), Esko Lappi (Lieksa), Mauri Leivo (Outokumpu), Paavo Liimatta (Joensuu ym.), Kari Lyytikäinen (Lieksa), Juha Miettinen (Joensuu), Tapani Missonen (Joensuu), Jouni Pursiainen (Pyhäselkä, Joensuu), Matti Riikonen (Lieksa), ja Jouko Tiussa (Joensuu).

Muuton alkaminen

Muuton alkamista koskevat havainnot on koottu seuraavaan taulukkoon lajeittain systemaattiseen järjestykseen siten, että kustakin lajista on ilmoitettu vähintään kaksi ensimmäistä havaintoa, kunnan nimi on lyhennetty:

	1. havainto	2. havainto
Kuikka	6.5. 1 p Out Sysmäjärvi	9.5. 3 p Joe Linnunlahti " 1 p Lip Heponiemi " 4 m Out Sysmäjärvi
Kaakkuri	8.5. 1 p Joe Linnunlahti	10.5. 3 p Joe Linnunlahti
Gavia sp.	9.5. 1 m Kon Pitkäranta	9.5. 4 p "
Silkkiuikku	28.4. 2 p Kit Hyypiänjärvi	1.5. 6 p Joe Hasanniemi " 3 p Out Sysmäjärvi
Härkälintu	4.5. 1 p Joe Linnunlahti	9.5. 1 p "
Mustakurkku-u.	5.5. 2 p Out Sysmäjärvi	7.5. 2 p "
Sinisorsa	11.4. 2 p Joe Pielisj. Itäs.	12.4. 8 p Joe Keskusta
Tavi	18.4. 2 p Pyh Reijola	19.4. 4 p Out Sysmäjärvi
Heinätavi	25.4. 2 p Joe Hasanniemi	30.4. 2 p "
Jouhisorsa	20.4. 2 p Out Sysmäjärvi	24.4. 2 p Lip Heponiemi
Haapana	17.4. 2 p Joe Hasanniemi	18.4. 2 p Out Sysmäjärvi " 2 p Pyh Reijola
Lapasorsa	2.5. 1 p Lip Taipaleenjoki	3.5. 4 p Out Sysmäjärvi
Lapasotka	9.5. 5 p Out Sysmäjärvi	10.5. 6 p "
Tukkasotka	29.4. 1 p Lip Heponiemi	1.5. 3 p "
Punasotka	16.4. 1 p Out Sysmäjärvi	24.4. 4 p Lip Heponiemi
Telkkä	13.4. 1 p Joe Hasanniemi	14.4. 1 p Lie Litmo " 1 p Joe Sirkkala " 1 p Joe Keskusta " 3 p Joe Ilosaari
Alli	29.4. 2 p Lie Lieksanjoki	8.5. 8 p Kon Pitkäranta
Pilkkasiipi	19.5. 2 m Pyh Mulo	21.5. 18 m Pyh Mulo
Mustalintu	9.5. 17 p Joe Linnunlahti	9.5. 6 p Kon Pitkäranta

Tukkakoskelo	9.5.	5 p	Joe Linnunlahti	9.5.	1 p	Joe Höyt.kanava
Isokoskelo	16.4.	1 p	Joe Hasanniemi	23.4.	2 p	Out Sysmäjärvi
Uivelo	5.5.	5 p	Lip Heponiemi	6.5.	2 p	Tuu Kovero
Metsähanhi	21.4.	2 p	Pyh Mulo	24.4.	1 m	Joe Höyt.kanava
Sepelhanhi	22.5.	2 m	Joe Höyt.kanava	23.5.	8 m	"
Valkop.hanhi	11.5.	15 m	Ilo Kesonsuo			Anser sp.
Hanhi	24.4.	2 m	Out Sysmäjärvi	24.4.	8 m	Kii Keskijärvi
Laulujoutsen	16.4.	1 m	"	17.4.	3 m	Joe Kanervalo
Cygnus sp.	16.4.	1 m	Pyh Mulo	24.4.	7 m	Pyh Hammaslahti
Hiiirihaukka	11.4.	1 m	Joe Hasanniemi	13.4.	1 m	Joe Linnunlahti
Piekana	16.4.	1 m	Pyh Niittylahti	17.4.	2 m	Out Sysmäjärvi
Buteo sp.	14.4.	1 m	Joe Hasanniemi	16.4.	1 m	Lip Heponiemi
Varpushaukka	11.4.	1 m	Joe Hasanniemi	11.4.	1 m	Out Keskus
Kanahaukka	28.3.	1 m	Out Kalaton	10.4.	1 m	Joe Repokallio
Acc. sp.	15.4.	1 m	Joe Vehkalahti	15.4.	1 m	Pyh Niittylahti
Mehiläish.	16.5.	1 m	Lie Tohli	18.5.	1 m	Pyh Haavanpää
Ruskos.haukka	28.4.	1 m	Out Jokipohja	3.5.	1 m	Out Sysmäjärvi
Sinis.haukka	13.4.	1 m	Out Sysmäjärvi	15.5.	1 m	Kon Pitkäranta
Kalasaäski	22.4.	1m+1p	"	23.4.	1 m	Joe Lehmonniityt
Nuolihaukka	7.5.	1 p	Lie Sänkilampi	10.5.	1 p	Lie Rantala
"		1 p	Lie Riikola			
Tuulihaukka	10.4.	1 m	Out Sysmäjärvi	11.4.	1 m	Joe Sirkkala
"				"	1 m	Out Sysmäjärvi
Ampuhaukka	4.4.	1 m	Joe Penttilä	4.4.	1 p	Pyh Mulo
Kurki	17.4.	2 p	Out Sätös	18.4.	1 m	Out Aittoharju
"		1 m	Out Sysmäjärvi			
Luhtahuitti	11.5.	1 p	Lip kk Vainolampi	15.5.	1 p	Kon Pitkäranta
Ruisrääkkä	13.6.	1 p	Pyh Mulo			
Nokikana	6.4.	1 p	Joe Ilosaari	14.4.	1 p	Lie Pankakoski
Meriharakka	13.5.	1 m	Out Sysmäjärvi	20.5.	19p	Lie Kevätlahti
"				"	1 m	Out Vuonos
Töyhtöhyppä	4.4.	1 m	Pyh Mulo	5.4.	1 p	Kii Keskijärvi
Tylli	16.4.	1 p	Joe Linnunlahti	17.4.	1 p	Joe Linnunlahti
Pikkutylli	16.4.	1 m	Joe Vehkalahti	24.4.	1 p	Joe Höyt.kanava
Tundrakurmitsä	26.5.	1p	Out Vuonos	27.5.	2 m	"
Kapustarinta	11.4.	1 m	Joe Linnunlahti	16.4.	1 p	Pyh Mulo
Karikukko	9.5.	1 p	Joe Höyt.kanava	16.5.	2 m	Joe Höyt.kanava
Taivaanvuohi	12.4.	1 m	Joe Hasanniemi	16.4.	1 m	Out Sysmäjärvi
"		1 m	Joe Repolan kp.			
Jänkäkurppa	11.5.	2 p	Kon Pitkäranta	12.5.	2 p	Out Vuonos
Lehtokurppa	16.4.	6 p	Out Harmaasalo	27.4.	1 p	Out Sysmäjärvi
Isokuovi	15.4.	1 m	Joe Hasanniemi	15.4.	1 m	Pyh Mulo
"				"	1 m	Pyh Niittylahti
Pikkukuovi	29.4.	1 p	Pyh Niittylahti	2.5.	1	Lie Timitra
"				"	2	Lie Rantala
Punakuiri	13.5.	1 p	Joe Höyt.kanava	16.5.	1 m	Kon Pitkäranta

Metsäviklo	15.4.	1 p	Out	Sysmäjärvi	16.4.	1 m	Joe Vehkalahti
Liro	25.4.	1 p	Lip	Heponiemi	3.5.	5 p	Out Sysmäjärvi
Rantasipi	4.5.	1	Lie	Timitra	5.5.	2 p	Joe Höyt.kanava
					"	1 p	Pyh Hammaslahti
					"	1 p	Out Sysmäjärvi
					"	2 p	Liperi
Punajalkaviklo	25.4.	1p	Vär	Sääperi	8.5.	1 p	Kon Pitkäranta
Mustaviklo	8.5.	1 p	Kon	Pitkäranta	9.5.		Joe, Kon, Out
Valkoviklo	25.4.	1 m	Pyh	Reijola	26.4.	2 p	Out Sysmäjärvi
Pikkusirri	26.5.	3 p	Out	Vuonos	28.5.	2 m	Out Vuonos
Lapinsirri	15.5.	3 p	Pyh	Mulo	16.5.	1 p	Kon Pitkäranta
Suosirri	12.5.	2 p	Joe	Höyt.kanava	13.5.	5 p	Joe Höyt.kanava
Jänkäsirriäinen	26.5.	6 p	Out	Vuonos	28.5.	2 p	Out Vuonos
Suokukko	3.5.	1 p	Out	Sysmäjärvi	7.5.	1 p	Out Vuonos
Vesipääsky	26.5.	3 p	Out	Vuonos	28.5.	7 m	Out Sysmäjärvi
	"	1 p	Out	Sysmäjärvi			
Merikihu	21.5.	11 m	Joe	Höyt.kanava	22.5.	4 m	Joe Höyt.kanava
Selkälokki	14.4.	2	Joe	Hasanniemi	15.4.	1	Lie Lieksanjokisuus
Harmaalokki	9.4.	1 m	Joe	Hasanniemi	10.4.	1 m	Pol Niskaniemi
	"	1 m	Joe	Rantakylä			
	"	1 m	Joe	Keskusta			
Kalalokki	12.4.	1 m	Out	Sysmäjärvi	12.4.	1 m	Out Alavi
Pikkulokki	4.5.	1	Joe	Linnunlahti	4.5.	4 p	Out Sysmäjärvi
Naurulokki	11.4.	1p+1m	Out	Sysmäjärvi	12.4.	14 m	Joe Hasanniemi
					"	2 p	Out Sysmäjärvi
Kalatiira	9.5.	1 p	Joe	Kulho	9.5.	1 p	Joe Höyt.kanava
Uuttukyyhky	11.4.	2 p	Out	Sätös	17.4.	2 m	Joe Linnunlahti
Sepelkyyhky	10.4.	7 m	Joe	Ukonniemi	10.4.	2 p	Out Sysmäjärvi
Sarvipöllö	16.4.	1 p	Out	Vuonos			
Suopöllö	21.4.	1 p	Out	Jokipohja	25.4.	1p/m	Joe Rantakylä
Kehräälä	8.6.	1 p	Rää	Pötsönlahti			
Käki	5.5.	1 p	Pyh	Hammaslahti	9.5.	1 p	Pyh Lotokka
Tervapääsky	21.5.	1 m	Pyh	Mulo	22.5.	6p/m	Joe Höyt.kanava
Käenpiika	6.5.	1 p	Tuu	Kirkonkylä	6.5.	1 p	Joe Sulkulahti
Kiuru	1.4.	1 m	Joe	Linnunlahti	3.4.	1 p	Out Alavi
Kangaskiuru	11.4.	1 m	Joe	Hasanniemi	11.4.	1p/m	Pyh Reijola
Tunturikiuru	11.4.	1 p	Joe	Lehmonniityt	13.4.	1 m	Joe Hasanniemi
Haarapääsky	5.5.	1 m	Joe	Kulho	8.5.	1 p	Joe, Lip, Out
Räystäspääsky	9.5.	1 p	Out	Keskusta	11.5.	1 p	Joe, Lip, Pyh
Törmäpääsky	10.5.	2	Joe	Linnunlahti	12.5.	6 p	Pyh Hammaslahti
					"	2 m	Joe Höyt.kanava
Kuhankeittäjä	23.5.	1 p	Joe	Höyt.kanava	31.5.	1 p	Kon Pitkäranta
Varis	22.3.	31m	Out		28.3.	46 m	Out
Mustavaris	28.3.	2 p	Pyh	Mulo			
	"	2 m	Out	Kalaton			
	"	2 p	Out	Keskusta			
Naakka	4.4.	1p+1m	Out	Keskusta	5.4.	5 p	Out Jokipohja

Peukaloinen	14.4.	1	Lie Litmo	22.4.	1 p	Pyh Reijola
Kulorastas	12.4.	1	Lie Mähkö	16.4.	1 p	Pyh Niittyalahti
				"	2 p	Out Sysmäjärvi
				"	1 m	Joe Linnunlahti
Räkättirastas	11.4.	5	Lie Mäntyvaara	12.4.	3 m	Joe Hukanhauta
Laulurastas	11.4.	1 m	Out Kalaton	13.4.	1p/m	Pyh Mulo
Punakylkir.	13.4.	1 m	Pyh Mulo	16.4.		Joe, Pyh, Out
Mustarastas	3.4.	1	Lie Mäntyvaara	8.4.	1 p	Joe Kulho
Kivitasku	13.4.	1 p	Kon Kotalahti			
	"	2 p	Out Sysmäjärvi			
	"	1 p	Pyh Reijola			
Pensastasku	9.5.	1 p	Lip Kirkonkylä	9.5.	1 p	Joe Linnunlahti
Leppälintu	8.5.	1	Lie Reposuo	9.5.		Joe Nepe, Rantakylä
	"	1 p	Pyh Mansikka-aho			Out, Vuonos
Satakieli	15.5.	1 p	Joe Niinivaara	15.5.	1 p	Pyh Mulo
Sinirinta	11.5.	1 p	Joe Kulho	13.5.	1 p	Joe Höyt.kanava
Punarinta	13.4.	1 p	Joe Vehkalahti	14.4.	1 p	Joe Karsikko
Pensassirkka	18.6.	1	Lie Timitra	11.6.	1 p	Lip Kirkonkylä
Luhtakerttunen	3.6.	1 p	Out Sysmäjärvi	15.6.	1 p	Joe Kukkola
Viitakerttunen	27.5.	1 p	Joe Keskusta	31.5.	1 p	Pyh Mulo
Ruokokerttunen	14.5.	1 p	Out Sysmäjärvi	14.5.	1 p	"
				"	2	Lie Sittalampi
Mustapääkerttu	21.5.	1 p	Pyh Mulo	24.5.	1 p	Joe Noljakka
Lehtokerttu	16.5.	1 p	Joe Höyt.kanava	18.5.	1 p	Pyh Mulo
Pensaskerttu	14.5.	1 p	Lip Salokylä	14.5.	1 p	"
Hernekerttu	9.5.	1 p	Out Kalaton	12.5.	1 p	Pyh Hammaslahti
Uunilintu	5.5.	1 p	Joe Karsikko	5.5.	1 p	"
Tiltaltti	1.5.	1	Lie Mäntyvaara	2.5.	1 p	Pyh Mulo
Sirittäjä	13.5.	1 p	Out Keskusta	15.5.		Joe, Out, Kon
Harmaasieppo	14.5.	1 p	Pyh Mulo	15.5.	1 p	Kon Kaisakanlahti
Kirjosieppo	5.5.	1 p	Joe Kanervalä	6.5.	1 p	Out Kalaton
Rautiainen	16.4.	1 m	Joe Linnunlahti	16.4.	1 m	Joe Repokallio
Niittykirvinen	11.4.	1 p	Joe Repokallio	12.4.		Joe kahdessa paik., Out
Metsäkirvinen	24.4.	1 m	Out Sysmäjärvi	1.5.	4 m	Out Sysmäjärvi
Lapinkirvinen	15.5.	7m+1p	Joe Höyt.kanava	15.5.	2 p	Kon Pitkäranta
Västääräkki	11.4.	1	Lie Mäntyvaara	12.4.	2 p	Joe Hasanniemi
	"	1m+1p	Joe Linnunlahti			
Keltavästääräkki	5.5.	1 p	Pyh Hammaslahti	5.5.	1 p	Lip Kirkonkylä
				"	1 m	Tuu Kirkonkylä
				"	2	Lie Mäntyvaara
Tilhi	17.4.	1 m	Out Sysmäjärvi	19.4.	1 p	Lip Kirkonkylä
Lapinharakka	9.4.	1	Lie Mähkö	11.4.	2	Lie Kotalahti
				"	1 p	Out Sysmäjärvi
Pikkulepinkäinen	10.5.	1p	Out Alavi	14.5.	1	Lie Vuonisjärvi
Kottarainen	30.3.	11 p	Joe Kettuvaara	30.3.	15 p	Out Sysmäjärvi
Viherpeippo	12.3.	1 p	Out Keskusta	2.4.	1 p	Joe Mutala
				"	1p/m	Pyh Suhmura

Tikli	5.4.	1 m	Out	Sysmäjärvi	14.4.	1 p/m	Pyh Mulo
Vihervarpunen	20.3.	1 m	Out	Keskusta	11.4.	1	Lie Mäntyvaara
Hemppo	4.4.	1 m	Out	Sysmäjärvi	5.4.	1 p	Pyh Reijola
Urpiainen	9.3.	1 m	Out	Keskusta	30.3.	1 m	Out Keskusta
Punavarpunen	14.5.	1 p	Pol	Kirkonkylä	17.5.		Lip, Pyh, Out
	"	1		Lie Mäntyvaara			
Peippo	10.4.	2 p	Out	Jokipohja	11.4.	10	Lie Mäntyvaara
					"	1 p	Out Kalaton
					"	2 p	Out Jokipohja
Järripeippo	14.4.	1 m	Out	Sysmäjärvi	15.4.		Joe, Out
Kultasirkku	31.5.	1 p	Joe	Höyt.kanava			
Pohjansirkku	2.5.	1 p	Joe	Siilainen	4.5.	1 p/m	Pyh Mulo
Peltosirkku	6.5.	1	Lie	Kevätlahti	9.5.	1	Lie Rantala
Pajusirkku	11.4.	1m+1p	Joe	Linnunlahti	12.4.	2 m	Joe Hasanniemi
					"	1 m	Pyh Mulo
Lapinsirkku	16.4.	2m+3p	Joe	Linnunlahti	16.4.	5 m	Out Alavi
Pulmunen	28.3.	3 m	Out	Sysmäjärvi	2.4.	4	Lie Rantala

Päämuutto

Päämuuttovahainnot on ilmoitettu niistä lajeista, joista tässä lehdessä ei ole erillistä kertomusta. Poissa isot linnut, pedot ja arktika. Havainnot ovat luovuttaneet edellä luetelluista henkilöistä: AJ, LK, KaK, ML, PL, TM ja JP.

Silkkiuikku	5.5.	110 p	Lip	Heponiemi (PL)
	9.5.	161 p	Lip	Taipaleenjoen suu (LK)
Mustakurkku-uikku	13.5.	20 p	Out	Vuonos (AJ)
Sinisorsa	24.4.	150 p	Out	Sysmäjärvi (ML)
	3.5.	130 p		" (AJ)
Tavi	6-7.5.	150 p	Out	Vuonos (ML)
	7.5.	185 p	Out	Sysmäjärvi (AJ)
Heinätavi	9.5.	16 p		" (AJ)
Jouhisorsa	9.5.	70 p		" (AJ)
Haapana	6.5.	80 p		" (ML)
	9.5.	110	NW klo 8.40-10.00	Out Sysmäjärvi (AJ)
Lapasorsa	14.5.	20 p	Out	Vuonos (AJ)
Tukkasotka	9.5.	200 p	Out	Sysmäjärvi (AJ)
	17.5.	110 p	Out	Vuonos (ML)
Punasotka	5.5.	90 p	Lip	Heponiemi (PL)
	"	95 p	Out	Sysmäjärvi (PL)
	9.5.	100 p	Out	Sysmäjärvi (AJ)
Telkkä	3.5.	50 p	Out	Sysmäjärvi (AJ)
	4.5.	70 p		" (ML)
Sorsa sp.	6.5.	1000 p		" (AJ)
Isokoskelo	4.5.	10 p		" (AJ)
Nokikana	30.4.	30 p	Lip	Heponiemi (PL)
	4.5.	50 p	Out	Sysmäjärvi (AJ)

Töyhtöhyppä	15.4. 215 m (86 m klo 11.00-11.40) Out Sysmäj. (AJ)
	18.4. 70 p Pyh Mulo (JP)
	24.4. yli 70 p Rää Jouhtenuslampi (PL)
Kapustarinta	29.4. 50 p Out Sätös (AJ)
	11.5. 100 p Out Alavi (ML)
Taivaanvuohi	7.5. 15 p Out Sätös (AJ)
Isokuovi	21.4. 30 p Vär Sääperi (PL)
	29.4. 38 p Lip Viinijärvi (PL)
	30.4. 28 p Pyh Mulo (JP)
Pikkukuovi	10.5. 5 m Out Sysmäjärvi (AJ)
Metsäviklo	9.5. 4 p Pyh Mulo (JP)
Liro	13.5. 50 p Out Sysmäjärvi (AJ)
Mustaviklo	11.5. 20p+15m Out Vuonos (AJ)
	12.5. 13 N Pyh Mulo (JP)
Valkoviklo	3.5. 30 p Vär Sääperi (PL)
	12.5. 50 p Out Sysmäjärvi (ML)
Suokukko	13.5. 50 p Out Sysmäjärvi (AJ)
	15.5. 50 p Kon Pitkäranta (JP)
	16.5. 76 p " (JP)
Selkälokki	2.5. 30 p Out Sysmäjärvi (PL)
	3.5. 30 p " (AJ, ML)
Kalalokki	3.5. 50 p " (ML)
Pikkulokki	14.5. 170 p Out Vuonos (AJ)
Naurulokki	18.4. 800 p Joe Suvantosilta-Siihtala (PL)
	25.4. 285 m klo 6.00-11.45 Out Sysmäjärvi (AJ)
Sepelkyyhky	18.4. 142 p Pyh Mulo (JP)
	22.4. 70+150 p Pyh Mulo (JP)
Tervapääsky	5.6. 300 p Kon Pitkäranta (JP)
Kiuru	13.4. 100+300 . Out Sysmäjärvi (AJ)
	14-18.4. n.100 p Pyh Mulo (JP)
Tunturikiuru	27.4. 25 p Joe Linnunlahti (PL)
Haarapääsky	27.5. 120 p Out Sysmäjärvi (ML)
Räystäspääsky	27.5. 70 p Out Sysmäjärvi (ML)
Törmäpääsky	20.5. 70 p Out Vuonos (ML)
Mustavaris	11.4. 65p+2m Out Sysmäjärvi (ML)
Räkättirastas	16.4. 31 m klo 5.30-10.10 Joe Linnunlahti (PL)
Punakylkirastas	9.5. 40 NE klo 19.30 Out Matovaara (ML)
Niittykirvinen	15.4. 45 m klo 8.00-12.00 Out Sysmäjärvi (AJ)
Västäräkki	27.4. 35 p Out Sysmäjärvi (ML)
Keltävästäräkki	12.5. 50 p Out Vuonos (AJ)
Lapinharakka	14.4. 7 p Out Sysmäjärvi (AJ)
Kottarainen	10.4. yli 100 p Joe Repokallio (PL)
	15.4. 110 NW-NE klo 5.15-8.40 Pyh Mulo (JP)
Urpiainen	14.4. yli 50 p Lip Honkavaara (PL)
	16.4. 50 SE klo 8.05 Out Alavi (ML)
Carduelis sp.	19.4. 100 m klo 11.40-13.00 Out Aittoharju (ML)
Peippo	16.4. 300 p Out Sysmäjärvi (AJ)
	21.4. 300 p Vär Sääperi (PL)
	25.4. n.2000 p Pyh Reijola (JP)

Järripeippo	8.5.	100+50 p	Out Sysmäjärvi (AJ)
"	"	n. 200 p	Pyh Mansikka-aho (JP)
"	"	yli 250 m	(suurin parvi 150 yks.) Joe (JP)
Fringilla sp.	19.4.	1000 p	Out Alavi (ML)
Pajusirkku	16.4.	yli 10 p	Pyh Mulo (JP)
Lapinsirkku	18.4.	18+6 kiert.	Joe Linnunlahti (PL)
Pulmunen	12.4.	35 p	Joe Linnunlahti (PL)
"	17.4.	35 p	" (PL)

Muuton päättyminen

Muuton päättymisestä on taulukossa viimeinen ja toiseksi viimeinen havainto. Läheskään kaikista lajeista ei kuitenkaan muuton päättymishavaintoja ole saatu, mikä näin sisämaan olosuhteissa on hyvin ymmärrettävää.

	1	2
Kuikka	16.6. 3 m Joe Höyt.kanava	24.5. 1 m Joe Ukkonniemi
Kaakkuri	2.6. 1 kiert.	"
Gavia sp.	13.6. 2 m Joe Höyt.kanava	7.6. 5+1m Joe Höyt.kanava
Silkkiuikku	16.5. n.10p	" 15.5. n.20 p Kon Pitkäranta
Sinisorsa	8.5. n.50p Kon Pitkäranta	1.5. 18 p Joe Hasanniemi
Tavi	16.5. 7 p Joe Höyt.kanava	
Heinätavi	23.5. 2 p	" 22.5. 8 p Joe Höyt.kanava
Jouhisorsa	8.5. 30 p Out Vuonos	7.5. 13 p Out Vuonos
"	2 Lie Ikolanlampi	
Lapasotka	25.5. 2 p Out Vuonos	22.5. 2 Lie Suurselkä (Pielinen)
"		1 p Out Sysmäjärvi
Tukkasotka	25.5. 50 p Out Vuonos	23.5. 20 p Joe Höyt.kanava
Punasotka	23.5. 3 m Joe Höyt.kanava	
Telkkä	15.5. n.10 p Kon Pitkäranta	8.5. n.30p Kon Pitkäranta
Alli	18.6. 2 p Joe Höyt.kanava	1.6. 38 m Joe Höyt.kanava
Pilkkasiipi	24.5. 2 Lie Timitra	
Tukkakoskelo	22.5. 5 Lie Suurselkä (Piel.)	
Isokoskelo	1.6. 3 m Pyh Mulo	15.5. 8 p Kon Pitkäranta
Uivelo	12.6. 1 p Out Vuonos	23.5. 1 p Joe Höyt.kanava
Metsähanhi	19.5. 1 p	" 18.5. 2 m Kon Pitkäranta
Sepelhanhi	13.6. 2 p Joe Höyt.kanava	6.6. 2 p Joe Höyt.kanava
Hanhi	23.5. 8 m Pyh Mulo	16.5. 2 m Kon Pitkäranta
Laulujoutsen	31.5. 4 m Kon Pitkäranta	24.5. 6 m Joe Höyt.kanava
Cygnus sp.	18.5. 18 p	"
Hiirihaukka	30.5. 1 m Joe Höyt.kanava	22.5. 2 m Joe Höyt.kanava
Piekana	9.5. 1 m Pyh Niittylahti	8.5. 1 p Out Vuonos
"		1 m Joe Linnunlahti
Buteo sp.	18.5. 1 m Out Matovaara	15.5. 1 m Joe Höyt.kanava
Varpushaukka	6.5. 1 m Pyh Mansikka-aho	6.5. 1 m Pyh Reijola
Kanahaukka	8.5. 1 m Pyh Reijola	2.5. 1 m Pyh Reijola

Acc sp.	2.5.	1 m	Joe Linnunlahti	27.4.	7 m	Joe Repokallio
Buzzard	30.5.	1 m	Joe Höyt.kanava			
Ruskosuohaukka	31.5.	1 p	Kon Pitkäranta			
Sinisuohaukka	26.5.	1 m	Kii Heinävaara	16.5.	2 p	Kon Pitkäranta
Kalasaäski	9.5.	1 m	Out Vuonos	6.5.	2 p	Out Sysmäjärvi
Tuulihaukka	25.4.	1 p	Kon Pitkäranta	25.4.	2 m	Out Aittolampi
Kurki	7.6.	3 m	Out Keskusta	1.6.	5 m	Out Vuonos
Meriharakka	11.6.	1 p	Joe Höyt.kanava	5.6.	1 p	Joe Höyt.kanava
Töyhtöhyppä	20.5.	4 m	Pyh Mulo	18.5.	1 m	Pyh Mulo
Tylli	22.6.	1 p	Joe Höyt.kanava	18.6.	10 p	Out Vuonos
				"	19 p	Joe Höyt.kanava
Pikkutylli	19.5.	1 p	Pyh Mulo			
Tundrakurmitsa	19.6.	1 p	Out Sysmäjärvi	16.6.	1 p	Out Sysmäjärvi
Kapustarinta	5.6.	1 p	Lip Heponiemi	1.6.	1 p	Kon Pitkäranta
				"	2 p	Pyh Mulo
Karikukko	1.6.	1 p	Out Sysmäjärvi			
Taivaanyuohi	10.5.	1 m	Out Alavi	8.5.	esim.n.15p	Kon Pitkäranta
				"	" n.20p	Joe Höyt.kan.
Jänkäkurppa	23.5.	1 p	Out Vuonos	20.5.	1-2p	Kon Pitkäranta
Isokuovi	18.5.	4 m	Joe Höyt.kanava	4.5.	1 m	Joe Kukkosensaari
Pikkukuovi	3.6.	1 m	Lip Kirkonkylä	30.5.	1 p	Out Vuonos
Punakuiri	31.5.	1 p	Joe Höyt.kanava			
Liro	9.6.	1 p	Joe Höyt.kanava	16.5.	1-10p	kolmella taholla
Rantasipi	15.5.	2 m	Joe Asevelikylä	14.5.	1 m	Joe Niinivaara
				"	1 m	Pyh Mulo
Punajalkaviklo	3.6.	1 p	Joe Höyt.kanava	22.5.	1 p	Out Vuonos
Valkoviklo	9.6.	1 p	Joe Höyt.kanava	15.5.	2 p	Pyh Mulo
Pikkusirri	18.6.	5 p	"	16.6.	1 p	Joe Höyt.kanava
Lapinsirri	9.6.	1 p	"	3.6.	1 p	Pyh Mulo
Suosirri	18.6.	5 p	"	16.6.	9 p	Joe Höyt.kanava
Jänkäsirriäinen	18.6.	1 p	"	14.6.	1 p	"
Suokukko	9.6.	1 p	"	30.5.	8 m	"
				"	4 p	Lip Mattisenlahti
Vesipääsky	20.6.	2 p	Out Vuonos	19.6.	1 p	Out Vuonos
Selkälökki	5.5.	8 p	Out Sysmäjärvi	3.5.	30 p	Out Sysmäjärvi
Harmaalökki	25.5.	3 m	Joe Ukonniemi	4.5.n.	30p	Joe Kukkosensaari
Kalalökki	4.5.	n.20p	Joe Kukkosens.	23.4.	2 m	Joe Vehkalahti
Pikkulökki	14.5.	1 m	Joe Asevelikylä			
Naurulökki	4.5.	n.1500	Joe Kukkosensaari			
Uuttukyyhky	18.5.	2 m	Pyh Mulo	26.4.	1 p	Out Sysmäjärvi
Sepelkyyhky	22.5.	18 m	"	21.5.	4 m	Pyh Mulo
Käki	22.5.	2 m	Joe Höyt.kanava			
Kiuru	25.4.	35 m	Kon Pitkäranta			
Kangaskiuru	25.4.	1 p	Toh Kangasvaara	25.4.	1 p	Out Sysmäjärvi
Haarapääsky	25.5.	8 m	Joe Ukonniemi			

Mustavaris	5.6.	1 p	Lip Mattisenlahti	13.5.	1 m	Out Kalaton
Naakka	23.5.	1	Lie Riikola	9.5.	1	Lie Rauhala
Räkättirastas	14.5.	3 m	Pyh Mulo	10.5.	2 m	Pyh Mulo
Sinirinta	23.5.	1 p	Joe Höyt.kanava			
Sirittäjä	7.6.	1 p	Pyh Mansikka-aho			
Metsäkirvinen	5.5.	10 p	Out Alavi	4.5.	4 m	Lip Lentokenttä
Lapinkirvinen	31.5.	1 p	Kon Pitkäranta	17.5.	1 p	Joe Höyt.kanava
Västäräkki	27.4.	35 p	Out Sysmäjärvi	27.4.	n. 10p	Joe Repokallio
Tilhi	6.5.	15 m	Joe Mutala			
Lapinhärä	7.5.	1 p	Out Vuonos	5.5.	1 p	Out Alavi
Kottarainen	14.5.	6 m	Pyh Mulo	27.4.	n. 40p	Joe Repokallio
Viherveppö	24.4.	1 m	Pyh Hammaslahti			
Vihervarpunen	25.4.	1 m	Kon Pitkäranta	24.4.	2	Liekka
Hemppo	8.5.	1 m	Out Vuonos	25.4.	1 m	Joe Utra
Urpiainen	"	1 m	Kon Pitkäranta	2.5.	n. 30m	Joe Kanervala
Järripeippo	4.5.	5 p	Out Alavi			
Pajusirkku	25.4.	1 m	Kon Pitkäranta			
Lapinsirkku	10.5.	1 m	Joe Linnunlahti	8.5.	2 p	Out Vuonos
Pulmunen	25.4.	1 m	Kon Pitkäranta	18.4.	20 m	Out Aittoharju

VETOOMUS LEHTOPÖLLÖSTÄ

Minulla on tarkoitus kerätä kaikki pesimis- ja soidinhavainnot lehtopöllöstä Pohjois-Karjalän alueelta yhteenvetoa varten. Myös muut kuin pesimäaikaan liittyvät havainnot ovat tervetulleita. Pesimä- ja muut havainnot olisi ilmoitettava mahdollisimman tarkasti mm. pesyekoon tutkimista varten. Soidinhavainnoita ilmoitettaessa olisi sekaannuksen välttämiseksi hyvä sopia siten, että ei tulisi useita tiedonantoja samasta havainnosta. Havaintopaikat tulisi mieluummin ilmoittaa yhte-näiskoordinaatistokartan mukaan kilometrin ruudun tarkkuudella. Kaikki vanhemmatkin havainnot ovat tervetulleita. Myös Siipirikossa julkaisuista havainnoista tulisi lähettää tarkat tiedot etenkin havaintopaikan suhteen.

Havainnot voi lähettää osoitteella: Kimmo Koskela

80910 Kulho

KEVÄÄN 1976 PETOMUUTTO

Tapani Missonen

Petolintukaavakkeen palauttivat seuraavat yhdeksän havainnoitsijaa (nimi ja asuinkunta); Arto Juvonen ja Mauri Leivo (Outokumpu), Matti Kapanen (Joensuu), Jukka Kinnunen (Outokumpu), Paavo Liimatta, Juha Miettinen ja Tapani Missonen (Joensuu), Jouni Pursiainen (Pyhäselkä) ja Jouko Tiussa (Joensuu). Lisäksi on saatu havaintoja lieksalaisten lähettämistä muuttokyselykaavakkeesta.

Edelliseen kevääseen verrattuna lajikohtaiset summat jäivät lähes kaikkien lajien kohdalla pienemmiksi, mm. Buteoiden osalta summa jäi puoleen viime keväisestä.

Katsauksen loppuun tehdyssä taulukossa ovat mukana myös harvinaisuudet, joista tarkemmin vasta myöhemmin julkaistavassa harvinaisuuskatsauksessa.

Kevään Buteo-muutto käynnistyi 11.4. Tällöin havaittiin Joensuussa yksinäinen hiirihaukka matkaamassa pohjoista kohti. Seuraava Buteo havainto 13.4. Joensuusta koski myös hiirihaukkaa. Ensimmäinen piekana näyttyi 16.4. Pyhäselän Niittyahdessa. Seuraavana päivänä olikin muutto jo hieman vilkkaampaa; koko maakunnassa 7 hiirihaukkaa, 2 piekanaa ja 7 Buteo sp:tä. Muutto jatkui tämän jälkeen viikon verran perin vaisuna. Muutontarkkailupäivänä 25.4. koko alueella 12 hiirihaukkaa, 17 piekanaa ja 28 Buteo sp:tä. 27.4. olikin jo sitten Buteoiden massapäivä, vaikkakin havainnointi jäi yhden paikan ja yhden havainnoitsijan varaan. Joensuun Repokalliossa nähtiin tuona päivänä 17 hiirihaukkaa, 4 piekanaa, ja peräti 82 Buteo sp:tä. Seuraavan päivän saalis oli vastaavasti 6 + 12 + 16. Pientä piristymistä ilmeni jälleen Vapun tienoilla. 1.5. 18 hiirihaukkaa, 10 piekanaa ja 11 Buteo sp:tä, 2.5. vastaavasti 14 + 8 + 7. Viimeiset muuttajat 18.5. Outokummussa nähty Buteo sp. NE ja Joensuussa Höytiäisen kanavalla 30.5. nähty hiirihaukka matkaamassa selvästi luoteeseen.

Buteoiden jo asetuttuaan suurimmaksi osaksi pesimäseuduilleen, aloittivat mehiläishaukat muuttonsa toukokuun loppupuoliskolla.

Ensimmäinen Pernis tavattiin Lieksan Tohlissa 16.5. ja viimeinen 29.5. Outokummun Matovaarassa NE. Kevään summaksi tuli niukat 7 mehiläishaukkaa ja 1 Buzzardi.

Sinisuohaukkojen muuton aloitti 13.4. Outokummun Sysmäjärvellä nähty koiras matkalla NE. Havaintoja kertyi huhtikuun ajalta perin niukasti, yhteensä kolme liihottelijaa ajalta 19.-29.4. Vapun tienoilla oli havaittavissa pientä piristymistä, 30.4. yhteensä 3 havaintoa ja 3.5. samoin 4 havaintoa. Viimeinen muutolla nähty liihottelija 26.5. Kiihtelysvaaran Heinävaarassa koiras matkalla NW.

Ruskosuohaukasta tehtiin kevään aikana vain neljä havaintoa. Ensimmäinen 28.4. Outokummun Jokipohjassa koiras NW ja viimeinen muuttaja 23.5. naaras NE Joensuun Höytiäisen kanavan suistossa. Lisäksi 31.5. Kontiolahden Pitkärannassa saalisteleva naaras.

Varpushaukan muuton alun toteamista vaikeuttivat jälleen edellisvuosien tapaan 1-2 talvehtijaa ainakin Joensuun ympäristössä.

Ensimmäiset selvästi muuttavat Anikset 11.4. Joensuun Hasanniemessä 1 NW ja Outokummun keskustassa 1 N. Seuraavan vajaan kahden viikon ajan muutto oli vain yksittäisten lintujen tiputtelua. 23.4. Joensuun Vehkalahdella havaittiin jo 8 muuttavaa varpushaukkaa ja 2 sp:tä. 27.4. Joensuun Repokalliolla 4 muuttavaa, 3 paikallista ja 7 muuttavaa sp:tä. Huippu kuitenkin jäi toukokuun alkuun, sillä 1.5. koko maakunnassa 23 muuttopuuhissa tavattua nisaria, joista Pyhäselän Niittylahdessa 4 ja Reijolassa 8 sekä Outokummun Sysmäjärvellä 10. Seuraavan päivän 'saalis' oli koko Pohjois-Karjalan osalta 11 yksilöä. Tämän jälkeen muutteli enää vain rippeitä. Viimeinen muuttohommista yllätetty varpushaukka 22.5. Outokummussa, missä yksi vielä matkalla NE.

Kanahaukasta kertyi vain muutama selvä muuttohavainto, joista ensimmäinen 28.3. Outokummun Sysmäjärvellä. Muutontarkkailupäivänä 25.4. havaittiin kolmessa eri paikassa yksinäinen muuttaja. Muutto jatkui vielä toukokuun puolella puolentoista viikon ajan. Lisäksi muuttoajalta useita havaintoja saalistelevista yksilöistä Outokummun Sysmäjärveltä ja Kontiolahden Pitkärannasta.

Nuolihaukasta ilmoitettiin keväältä ainoastaan seitsemän havaintoa yhteensä yhdeksästä yksilöstä. Ensimmäinen 12.5. Pyhäselän Mulosta yksi paikallinen ja viimeinen 26.5. Outokummun Sysmäjärveltä 1 NE.

Ampuhaukan muuton alun määrittämisestä sotkivat talvehtineet yksilöt, mutta 4.4. Joensuun Penttilässä nähty amppari matkalla määrätietoisesti NW lienee jo ollut muuttajia. Huhtikuun ja toukokuun alkupuolen ajan näkyi ampuhaukkoja lähes päivittäin 1-4 yksilöä. Useimmat havainnot koskivat kuitenkin paikallisia lintuja ja lajikohtaiseen summaukseen on saattanut tulla lasketuksi samoja yksilöitä pariinkin kertaan haukkojen oleskeltua samoilla alueilla pitempään. Selvästi muuttolennessä tavattiin ainoastaan 10 ampuhaukkaa.

Kevään ensimmäinen tuulihaukka havaittiin 10.4. Outokummun Sysmäjärvellä, missä 1 naaras S. Tämän jälkeen tinnuja näkyi päivittäin toukokuun alkupuolelle saakka. Yhteensä keväältä 49 havaintoa, joista vajaa puolet muuttolennessä tavattuja. Viimeinen muuttaja 4.5. Joensuun Linnunlahdella nähty koiras N.

Kevään 1976 lajikohtaiset summat:

Hiirihaukka	115	Circus sp.	2
Piekana	86	Kalasääski	15
Buteo sp.	218	Ampuhaukka	40
Varpushaukka	123	Nuolihaukka	9
Kanahaukka	20	Tuulihaukka	53
Accipiter sp.	28	Falco sp.	14
Haarahaukka	1	Iso peto	4
Merikotka	1	Pikkupeto	9
Mehiläishaukka	7	<u>Yhteensä</u>	<u>780 yks.</u>
Buzzard	1		
Sinisuohaukka	30 (20k + 8n)		
Ruskosuohaukka	4		

JALAT PUUSSA - SIIPI MAASSA

Bussissa oli kova tungos. Sitä hyväkseen käyttäen eräs mies kiersi kätensä edessään seisuvan naisen vyötäisille. Nainen käänsi päätään ja kivahti: "Ettekö tiedä käsillenne mitään parempaa paikkaa!!" "Takuulla tiedän, vastasi mies, mutta ei minulla nyt ole aikaa kun minun pitää jäädä pois jo seuraavalla pysäkillä!"

Suuren liikkeen ostoasiamies kierteli maita ja mantuja hankkiakseen edullisia tavaraeriä. Reissua kesti viikosta viikkoon miehen palamatta välillä kotiin. Silloin tällöin hän vain lähetti vaimolleen sähkeen: "En pääse vielä tulemaan. Ostettavaa riittää yhä."

Vaimo arveli, että ostosmatkaan sisältyi vähän muutakin kuin pelkkiä liikeasioita. Niinpä hän kerran sitten sähköttikin miehelleen takaisin: "Parasta palata heti kotiin tai minä rupean myymään sitä mitä sinä ostat."

" Voit onnitella meitä, olemme menneet naimisiin."

" En tunne vaimoasi, joten en tiedä, voinko onnitella sinua ja sinut taas tunnen niin hyvin, että en voi onnitella vaimoasi."

ARKTINEN MUUTTO POHJOIS-KARJALASSA KEVÄÄLLÄ 1976

Reijo Erola

Pohjoisen linnuston Suomen kautta kulkeva muutto pesimäpaikoilleen ansaitsee tämän perinteisen tarkastelun. Aiheistoa kertyy maakuntamme mainioilla lintupaikoilla runsaasti eikä ole mitään syytä hautoa havaintoja muistivihkoissa, vaan vuosittaiset usein totutusta poikkeavat havainnot on saatettava tietoon. Mikäpä olisi parempi tapa kuin julkaista ne siipirikossa. Näin ovat ajatelleet seuraavat havaintojen lähettäjät: Arto Juvonen, Jukka Kinnunen, Mauri Leivo, Paavo Liimatta, Juha Miettinen, Tapani Missonen, Jouni Pursiainen, Jouko Tiussa ja Reijo Erola.

KEVÄÄN YLEISPIIRTEET

Havaintoja kertyi kaikista tavanomaisista muuttolajista ja joukkoon mahtui muutama harvinaisuuskin: isosirri, pulmusirri ja tundrahamhi. Vertailtaessa eri keväiden yksilömääriä lajeittain, havaitaan huomattavia eroja. Kevään runsaslukuisia lajeja olivat allimustalintu, tylli, vesipääsky ja suosirri. Vähäisiksi jäivät hanhet, merikihu, punakuiri, meriharakka, pilkkasiipi, lapasotka.

KUIKKA/KAKKURI

Kuikkien ja kaakkurien esiintyminen on ollut tavanomaisten tilapäishavaintojen varassa, sillä suuret muuttoparvet Pyhäselältä, Höytiäiseltä, Koitereelta ja Pieliseltä jäivät laskematta. Havainnot ovat pääasiassa Joensuusta (Höytiäisen kanavalta ja Mulo) ja Outokummusta.

Muutto alkoi 6.5.: Outokumpu, Sysmäjärvi 1 p., huippu 1.6.: Pyhäselkä, Mulo Gavia sp. 43 NE + 26 NE + 2 NE, päättyi 16.6.: Joensuu, Höytiäisen kanava Gavia sp. 3 NW. Kevään yhteismäärät: kuikka 28, kaakkuri 6 ja Gavia sp. 136 yks., yhteensä 170 yks.

HANHET

Arktiset hanhet loistivat poissaolollaan, joten kaikki havainnot on helppo luetella:

Anser/Branta: 9.5. Pyhäselkä, Hammaslahti 34 NE, Kontiolahti, Pitkäranta 15 N,

21.5. Pyhäselkä, Mulo 13+50 NE illalla, 23.5. samassa paikassa 8 NE.

Sepelhanhi: 13.6. Pyhäselkä, Mulo 2 p., 3.-6.6. Joensuu, Höytiäisen kanava 2 p.

Valkoposkihanhi: 11.5. Ilomantsi, Kesönsuo 15 N, 30.5. Eno, Uimaharju 80 NE.

Tundrahanhi: 3.5. Värtsilä, Sääperi 2 p. (PL), 15.5. Kontiolahti, Pitkäranta 2 SW (Kimmo Koskela ja JM).

VESILINNUT

Vesilintujen muutto oli vilkasta. Mitään ennätyksiä ei lyöty, mutta vipinää oli taivaalla parhaina muuttoiltoina.

Varhaisimmat allit nähtiin 8.5. Pitkärannassa ja viimeiset kaksi paikallista Joensuussa Höytiäisen kanavalla vielä 22.6.

Mustalinnun ensihavainto 9.5. Pitkäranta ja Joensuun Linnunlahti. Viimeistä havaintoa ei selvitetty.

Varsinainen vesilinturynty ajoittui 20.-24.5. Tänä aikana havaittiin jäivät yleensä lajilleen määrittämättä ja merkittiin allit/mustalintu. Päiväsummat:

20.5. 3980 N-NE Pyhäselkä, Mulo klo 19.25-21.00

21.5. 7470 N-NE Pyhäselkä, Mulo klo 18.05-21.00

22.5. 4115 N-NE Pyhäselkä, Mulo klo 18.30-20.30

23.5. 2760 Joensuu, Linnunlahti klo 18.05 - 19.10, nämä olivat kaikki alleja

24.5. 830 Joensuu Ukoniemi

Koko kevään yhteissummaksi tuli n. 20700 vesilintua.

Pilkkasiivestä saatiin vain yksi havainto: 21.5. Mulo, 18 NE.

Lapasotka ei päässyt yhtään parempaan: 25.5. Outokumpu, Vuonos 2 p.

KAHLAAJAT

Kahlaajia löytyy Höytiäisen kanavalta ja Outokummusta. Näillä paikoilla nähdään useimmat ornitologitkin, liekö asiolla yhteyttä!

Kontiolahden Pitkärannasta on viime vuosina tullut varteenotettava paikka kahlaajille kuin myös muille linnuille.

Kevään erikoistapaukseksi nimettäneen isosirrit, joita löytyi Höytiäisen kanavalta useaan otteeseen, eniten 11.6.; 122 yks. (TM).

Seuraavana päivänä nähtiin vielä 65 yks. (JT). Harvinaisuutena on pidettävä pulmusirriäkin, joka näyttäytyi kahtaalla: Outokummun

Vuonos 30.5. 2 N ja Höytiäisen kanavalla 5.-13.6. 1-4 yks. paikallisina

Seuraavassa lyhyet lajikohtaiset katsaukset.

Tylli

Kahdella parhaalla kahlaajapaikalla tyillejä riitti koko kesäkuun.

Vuonoksessa 5.7. asti. Muuton aloitti 12.4. Joensuun Linnunlahdella nähty varhainen yksilö. Seuraavat havaittiin vasta toukokuun puolella: 11.5 Outokumpu, Vuonos, jossa tyllejä oli 7.6. asti 1-5 yks. kerrallaan. Outokummun Sysmäjärvellä tyllejä oli runsaimmin 12.-19.6 10-21 yks. paikallisina. Höytiäisen kanavalla tyllit näyttäytyivät 18.5.-6.6. 4-11 yks. ja 10.6.-22.6. 17+30+9+4+7+19+1.

Meriharakka

Edellisen kevään runsaus oli muistoa vain: kevään saalis yhteensä 8 yks. Outokummussa ja Joensuussa 13.5.-11.6.

Tundrakurmitsa

Omituisen varhainen yksilö Outokummun Sysmäjärvellä 19.4. 1 p. Seuraavat tavattiin vasta 26.5. Suurin parvi Höytiäisen kanavalta 1.6. 44 p., jotka lähtivät klo 17.15 N. Muut parvet 1-6 yks. Kevään yhteismäärä 65 yks. Viimeinen Outokummun Sysmäjärvellä 19.6.

Punajalkaviklo

Varhaisin 25.4. Värtsilän Sääperinjärvellä. Viimeisin 3.6. Höytiäisen kanavalla. Yhteismäärä 15 yks. Ei kommentteja

Mustaviklo

9.-12.5. yhteensä 20 yks. Suurin parvi 12.5. Mulossa 13 yks.

Punakuiri

Varhaisin 13.5., myöhäisin 22.6., molemmat Höytiäisen kanavalla. Ainoastaan yksi kunnan parvi havaittiin: 16.5. Mulossa 8+21 NE aamubarhaisella. Kevään yhteismäärä 43 yks. Ei siis ollut punakuirikevätään.

Karikukko

Neljä yksilöä 16.5.-1.6. Outokummussa ja Joensuussa

Vesipääsky

Lepäileviä parvia neljässä paikassa: Outokumpu, Vuonos 29.5.-24.6. 1-26 yks., Höytiäisen kanavalla 5-13.6. muutamia, Kontiolahden Pitkärannassa 31.5. 10 yks. ja Enon Uimaharjussa 3.6. 7 yks.

Jänkäsirriäinen

Tämä harvalukuinen laji viivähtelee hetken parhaimmilla kahlaaja-paikoilla: Vuonos 28.5.-30.5. 2-8 yks. paikallisena, Kontiolahden Pitkäranta 29.5. 25 yks. ja 1.6. 5 yks. paikallisena, Höytiäisen kanava 10.-14.6. 1 yks., Outokummun Sysmäjärvi 16.-18.6. 1 paikallisena.

Pikkusirri 26.5.-29.5. 1-3 paikallista, Höytiäisen kanavalla 1-5 yks. paikallisena 9.-18.6.

Lapinsirri

Lapinsirrienkin vähyys kummastutti: Vuonos 18.5.-1.6. 1-3 yks., Höytiäisen kanava 9.6. 1 yks. p., Mulo 3.6. 1 yks. p., Pitkäranta 20.5. 1 yks. p. Yhteensä 9 yks.

Suosirri

Muutto alkoi 12.5.: Höytiäisen kanavalla 2 yks. p. huippu 27.5.-2.6., jolloin nähtiin suurimmat parvetkin, Höytiäinen 190 yks. ja Sysmäjärvi 350 yks. Parvia nähtiin 1.6. asti ja viimeiset viivytelijät katosivat 18.6.

KURJET, JOUTSENET JA HANHET KEVÄLLÄ 1976 POHJOIS-KARJALASSA

Reijo Erola

Kurjet, joutsenet ja hanhet ovat muuttaessaan ja muulloinkin nähtynä merkillepantavia ilmestyksiä. Niinpä niiden liikehtimisen seuraamisella on jo pitkät perinteet etenkin rannikkoalueillamme. Perässä tullaan Pohjois-Karjalassakin. Täällä tosin ko. lajien muutto näyttää kulkevan varsin hitaallaan - kuten sisämaassa yleensä - mistä johtuu, että yksilömuutokset ovat pieniä paikkakuntaa kohden. Kannattaa näitä vähäisiä muutoksia tarkkailla, sillä muutoksia tapahtuu kaiken aikaa. Näin on käynyt mm. Kontiolahden Pitkärannassa, jossa vedennousun seurauksena on olosuhteet tulleet otollisiksi mm. joutsenten lentämiselle muuton lomassa. Monikymmenpäiset parvet eivät olleet mitään harvinaisuuksia tänä vuonna. Metsähanhi esiintyy runsaslukuisemmin ja lajilla näyttää olevan selviä valtareittejä: Pynäse - Pielisjoki - Koitere ja Sysmäjärvi - Viinijärvi - Höytiäinen - Pielinen. Mitään mullistavaa en keväällä havainnoista irti saanut, joten seuraavassa esitän lajikohtaisen katsauksen numerotietojen valossa.

Kurki

Kevään ensimmäinen 17.4. Oulokummussa, huippu 24-28.4., yhteensä 72 yks., viimeisiä, ilmeisesti pesimättömiä kiertelijöitä nähtiin vielä toukokuun lopulla. Suprin parvi 11 yks. Kevään yhteismäärä 153 yks. 67 parvessa.

Joutsen

Yhteismäärä on n. 110 yks. Laskemista vaikeuttaa Pitkärannassa oleskelevien joutsenten osuus, siellähän on paikallisena ollut parhaimmillaan 30 joutsenta (8.-16.5.) Muuttoparvet jakaantuvat tasaisesti ilman huippuja 16.4-9.5. väliselle ajalle: 17 parvea, 57 yks. 9.5. jälkeen havaitut ovat olleet paikallisia Pitkärannassa, jossa viimeiset muuttivat 31.5.: 4 yks. ENE.

Pikkujoutsen

Tämä harvinaisuus oli 6.5. Vuonoksen altailla paikallisena (1 ad.).

Metsähanhi

Muutto alkoi 21.4.: Mulo 2 p. Huippu 27.4.-6.5., jolloin mm. Outokummun Sysmäjärvellä nähtiin päivittäin kymmeniä lepäileviä metsähanhia, suurimmillaan laskettuna 61 yks. Viimeiset muuttajat 18.5. Joensuun Linnunlahdella 22 SE. Yhteensä 36 muuttoparvea/ 318 yks.

Anser sp.

Näitä lajilleen tarkemmin määrittämättömiä hanhia nähtiin runsaimmin kuten metsähanhiakin 27.5-5.5. Yhteensä 47 parvea/339 yks.

Tässä katsauksessa oli käytetty seuraavien henkilöiden antamia havaintoja: Markku Alanen, Arto Juvonen, Matti Kapanen, Jukka Kinnunen, Kari Koskela, Mauri Leivo, Paavo Liimatta, Juha Miettinen, Tapani Missonen, Jouni Pursiainen, Jouko Tiussa.

Yhdistyksen PÖNTÖNTEKOTALKOOT järjestetään lauantaina 29.1.1977 Kari ja Kimmo Koskelan kotona Joensuun Kulhossa. Riittävää osanottoa toivotaan. Tietoja talkoista antavat talkoiden organisattori Risto Juvaste (puh. 973-80293) sekä Kari ja Kimmo Koskela (puh. 973-81170).

Yhdistyksen kevätkauden 1977 kokoukset pidetään seuraavasti:

- 19.1.1977 klo 18.30 alkaen vuosikokous Joensuun Keskustan lukion biologian luokassa
  - 9.3.1977 klo 18.30 alkaen em. paikassa
  - 6.4.1977 klo 18.30 alkaen em. paikassa
  - 27.4.1977 klo 18.30 alkaen em. paikassa
  - 25.5.1977 klo 18.30 alkaen em. paikassa
-

Faded header text at the top of the page, possibly containing a title or date.

Main body of faded text, appearing to be a list or set of instructions.

Section of faded text, possibly a sub-section or a separate entry.

Section of faded text, continuing the list or instructions.

Section of faded text, possibly containing a signature or a specific instruction.

Section of faded text at the bottom of the page.